

OUR Write Us Today
ADVERTISING RATES are
REASONABLE....

GLAS NARODA ★

PART 1

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEPHONE: Chelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21st, 1903 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

ADDRESS: 216 W. 18th ST., NEW YORK

No. 119. — Stev. 119.

NEW YORK, TUESDAY, MAY 23rd, 1939 — TOREK 23. MAJA 1939

Volume XLVII. — Letnik XLVII.

ANGLIJA SE JE VKLONILA RUSKIM ZAHTEVAM

ANGLIJA, FRANCIJA IN RUSIJA JAMCIJO POLJSKI IN ROMUNSKI POMOC PROTIV VSEM NAPADOM

Anglija se je odločila z Rusijo skleniti vojaško zvezo. — Borila se bo za vsako državo, ki jo bo prosila pomoći. — Vse tri države bodo jamčile pomoč napadenim državam.

LONDON, Anglija, 22. maja. — Angleški vnašnji urad je naznani, da se je Anglija slednjič odločila, da stopi v vojaško zvezo s sovjetsko Rusijo in Francijo in se je obvezala, da bo šla v vojno za katerokoli evropsko državo, ki bi jo prosila pomoći, da se postavi proti agresivnosti.

S tem, da se je Neville Chamberlain slednjič odločil, da sklene z Rusijo vojaško zvezo, je odprl vrata za nadaljnja pogajanja z Rusijo.

Značilno je, da je Chamberlain prišel do te odločitve ob času, ko bo v Berlinu med Nemčijo in Italijo podpisana vojaška zveza v odgovor na angleško "obkroževalno" politiko.

Francija, ki že ima vojaško zvezo z Rusijo, bo obenem z Anglijo postala zaveznička Rusije in brez odlašanja bo stopila v zvezo tudi Turčija.

S pomočjo Rusije, ki bo mogla postaviti na bojišče 2,500,000 vojakov in 15,000 aeroplakov, bodo zavezničke države v stanu vstaviti vsakega diktatorja in ga uničiti, ako bi se držnil pričeti kako vojno.

Vojna zveza med Nemčijo in Italijo je bil poglaviti povod, da je Chamberlain izpremenil svojo politiko in je slednjič pristal v vojaško zvezo z Rusijo. Chamberlain bo v sredo svojemu kabinetu stavljal predlog, da potrdi zvezo z Rusijo.

Anglija je s tem pristala na tretjo zahtevo, da Anglija, Francija in Rusija jamčite varnost vsem malem baltiškim državam na zapadni ruski meji, da je Rusija zavarovana pred nemškim napadom na svojem desnem krilu.

Vojna zveza med največjimi evropskimi državami bo približno v naslednjih potezah:

1. Anglija, Francija in Rusija bodo sklenile vojaško trozvezo na podlagi popolne medsebojne enakosti, kar pomeni, da dve državi takoj greste na pomoč svoji zaveznicu, ako bi bila napadena.

2. Mesto, da bi tri države prevzele kako novo breme, da bi dajale jamčino drugim državam, kakor Anglija in Francija jamčite varnost Poljski in Romunski, bodo takoj šle z vso svojo vojaško silo na pomoč vsaki evropski državi, ki bi bila napadena, bi se proti napadalki branila in bi prosila tri države za pomoč.

ZENEVA, Švica, 22. maja. — Angleška vlada je zelo ozljedljena, ker Rusija na sejo Liginega sveta ni poslal vnanjega komisarja Vjačeslava Molotova, ali pa njegovega namestnika Vladimira Potemkina, temveč svojega poslanika v Londonu, Ivana Maiskega, s katerim je imel vnanji minister lord Halifax priložnost govoriti vsak dan.

Lord Halifax in Maisky sta se iz Pariza peljala v Zenevo z istim vlakom, toda med potom nista imela nikakih diplomatskih razgovorov, temveč sta oba šla spati. Po prihodu v Zenevo je šel lord Halifax v cerkev, Maisky pa si je najprej ogledal nekatere zanimivosti mesta, nato pa je šel tudi v cerkev, toda samo, da je poslušal godbo in petje. — Ob 11 dopoldne sta se sešla v Halifaxovih hotel-skih sobah in sta se razgovarjala poldruge uro.

Halifax je tedaj Maiskemu predložil zadnje angleške predloge za zvezo in so naslednji:

1. Jamčina Anglije, Francije in Rusije Poljski in Romunski proti vsakemu napadu.

AFL trdi, da se ji godi velika krivica

PETORČKE SO VIDELE KRALJA

Znane kanadske petorčke bodo stare te dni 5 let. — Prijeten jim je bil svečan sprejem.

TORONTO, Kanada, 22. maja. — Včeraj sta prišla v Toronto angleški kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta in prišlo tudi Dionne petorčke.

Kralj in kraljica sta se jima prijazno približala in petorčke so eno za drugo oklepile kraljice škol, vratu in jo poljubile.

Tudi kraljica je vsako ljubezni pritisnila k sebi in jo poljubila. Nato pa jima je kraljica, da jih odvrne od naučenega obnašanja, izročila lepe modre suknje.

Marie je držala kralja za roko in govorila ž njim v francoskem jeziku. Yvonne, Emilie, Annette in Cecile so izvršile vse, kar so bile naučene, ne pa Marie. Štiri sestrice so izročile šopke kraljici, Marie pa se je v zadnjem trenutku premislila in je šopek izročila kralju.

Petorčke je kraljevi dvojčki predstavili ministriki predsednik Mitchell Hepburn, ki je komaj pred enim letom rekel, da ne bo nikdar oblekel fraka, češ, da je navaden Kanadec. Toda včeraj je imel frak in se je klanjal kralju in kraljici.

Petorčke so priše z vlakom iz Callanderja in so bile prvič v svojem življenju zdoma. Spodetka so bile nekoliko zbegane,

toda dr. Allan R. Dafoe in holničarke so jih kmalu pomirile. Ves vlak, s katerim so se peljale, je bil razkuzen, kajti holničarke se ne boje ničesar drugega, kot bacilov, da jih ne bi okužili.

Z istim vlakom so se peljali tudi oče in mati ter šest bratov in sester petorčk, toda so bili vedno ločeni od njih. Najmlajšo, Victorine, ki je stara eno leto, je ostala doma v varstvu pestunce.

Za petorčke ki bodo prihodne ponedeljek stare 5 let, so vzelni na pot mleko in vso druge hrano.

NEURJE V JUGOSLAVIJI

BEOGRAD, Jugoslavija, 22. maja. — Ko se je nad Belo Palanco utrgal oblak, je utonilo 18 ljudi, več sto pa jih je ostalo brez strehe. Škoda znaša skoraj 20,000,000 dinarjev (prično \$450,000).

2. Skupni odpor vseh treh držav, ako bi bila katera izmed njih napadena.

3. Vse tri države bodo proučavale položaj vseh držav, katerih nevarnost bi prizadela katerokoli državo v trozvezi; to so države: baltiške države z ozirom na Rusijo, Holandska in Belgija z ozirom na Anglijo in Francijo.

4. Pomoč teren državam je obvezna za vse tri države.

VOJAŠKA ZVEZA MED ITALIJO IN NEMCIJO

Pogodba določa brezpojno medsebojno vojaško pomoč. — Ni treba navesti vzroka za vojno.

BERLIN, Nemčija, 22. maja. — Ob nemško-poljski meji so bili na dveh krajinah veliki izgredi. V spopadu v Kalthofu, v gdašnjem okrožju in kakšni 20 milij južno od Gdanska, je bil ubit nemški mesar Gustav Gruebner.

Poljska vlada in nacijski seumat Gdanska sta izmenjala pravice.

3. To je brezpojno sporazum, po katerem mora priti ena država na pomoč drugi, kakor hkrati je zapletena v kako vojno.

4. Posvetovanja med obema državama morajo biti strogo vojaškega značaja.

Nobena država ne bo druge vprašala, kdo je zakrivil vojno. O krvidi obe državi ne boste pod nobenim pogojem razpravljali.

Ker se Nemčija bojni, da bi jo Italija v slučaju kake vojne zapustila, kot je napravila leta 1915, ko je stopila na stran zavezniških, zahteva Nemčija posebno jamstvo za zvestobo. V ta namen je bila v pogodbu vključena točka:

5. Nobena država ne teme skleniti sama za sebe miru.

6. Nobena država ne sme ostatи neutralna, ako je druga zapletena v vojno.

7. Pogodba se avtomatično podaljša po desetih letih.

Vojna zveza je bila dogovorjena med nemškim vnašnjim ministrom Jocahimom von Ribbentropom in italijanskim vnašnjim ministrom grofom Galeazzom Cianom v Milanu.

Od tedaj je bila sklenjena pogodba med Anglijo in Turčijo, kar je v nemških uradnih krogih povzročilo velik vihar. Hitler pravi, da angleško-turška pogodba ogroža Nemčijo in Italijo v taki meri, da morate zavzeti največjo pozornost, kajti demokratske države ju hočejo razdvojiti in je zato med njima potrebna najtehnejša zveza, da se ubranite nevarnosti, ki jima preti.

K tej zvezi bodo dodani še drugi sporazumi, zlasti v vojaških strehah. Škoda znaša skoraj 20,000,000 dinarjev (prično \$450,000). Da bo vrhovno poveljstvo v slučaju vojne v njihovih rokah.

GDANSK STOPA V OSPREDJE

Komisarjev šofer je ustrelil mesarja. — Obe stranki protestirata. — Gdansk zahteva o dškodnino.

VARŠAVA, Poljska, 22. maja. — Ob nemško-poljski meji so bili na dveh krajinah veliki izgredi. V spopadu v Kalthofu, v gdašnjem okrožju in kakšni 20 milij južno od Gdanska, je bil ubit nemški mesar Gustav Gruebner.

Poljska vlada in nacijski seumat Gdanska sta izmenjala pravice.

Uračuna gdašnja in poljska poročila se strinjajo, da je bil Gruebner ustreljen iz avtomobila, v katerem se je peljal poljski podkomisar v Gdansku Tadej Perkowsky z dvema pomočnikoma in šoferjem v Kalthof, da preisce nemške demonstracije proti poljskim carinskim uradnikom.

Poljski časopisi trdijo, da so dogodeki v Kalthofu izvzvali nacijski, ki so skrivaj pristi v Gdansk iz Nemčije.

V Gdansku je Perkowsky prosil za policijsko spremstvo za preiskavo izgredov. Spremstvo pa mu je gdaški senat odreklo, češ, da spada celo zadeva v področje gdaške oblasti.

Perkowsky se je nato odpeljal v Kalthof s pomočnikoma Schitterjem in Swito in šoferjem. Ko so prišli v Kalthof, je bil vse mirno. Nato so se odpeljali do železniške postaje.

Tedaj se je Gruebner vračal domov iz Marienburga v Vzhodni Prusiji v taksiju. Ko se je taksi peljal mimo železniške postaje, je šoferja oslepila svetilka avtomobila, ki je stal pred postajo, in se je ustavil. Ulica je bila prazna in Gruebner in šofer sta izstopila, da se prepričata, kaj je.

Nato, kot pravi gdaško poročilo, so padli strelji, in Gruebner se je zgrudil na tla, ne da bi bila izmenjana kaka beseda. Poljski so nato zbežali na postajo in so se z železniškimi u-

WAGNER. POSTAVA V SEDANJI OBLIKU BO IZZVALA ŠTRAJKE

WASHINGTON, D. C., 22. maja. — Pred senatnim odsekom za delavske zadeve je danes pričal Francis P. Fenton, organizacijski ravnatelj Ameriške delavske federacije. Vse njegovo pričevanje je bilo naperjeno proti Uradu za delavske odnose, češ, da je urad pristranski in bolj ustrezni Lewisovemu Kongresu kot pa Delavski federaciji.

F. P. Fenton je predložil več dokazov, da pod Wagnerjevo postavo ni mogoče dosegati pravice. CIO ima vedno prednost, dočim je Delavski federacija vedno v ozadju.

Ne oziraje se na to, — je izjavil Fenton, — bo pa Federacija načrtujeva svojo politiko. Pri kolektivnih pogajanjih se bo sklicevala na Wagnerjevo postavo, pa naj bo Federacija se tako krivčena.

— V skrajnem slučaju se bomo pa poslužili našega najbolj mogočnega orozja — Strajka.

Pred senatnim odborom je nastopil kot priča tudi Donald Wakefield Smith, ki je imel biti imenovan za člena Narodnega delavskega urada, pa mu je Delavski federacija prekrizala načrt.

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da se bodo kmalu objavila pogajanja med CIO in Delavsko federacijo, samo da se ustreži želji nekaterih Washingtonskih krogov.

Niti Greenovi in niti Lewisovi ljudje ne upajo, da bi bila pogajanja uspešna.

DESET LET JE ČAKAL, PA JE LE MALO DOBLJ

PROVIDENCE, R. I., 21. maja. — Detektiv James T. Hartin je deset let potrežljivo čakal poročila, koliko mu je

radniki naglo odpeljali z vložkom čez mejo.

Poljsko poročilo pa pravi, da so Nemci napadli Perkowskijev avtomobil, ko se je vstavil pred železniško postajo in se sprigli s šoferjem, ki je v samograbu najprej ustrelj v zrak, nato pa na napadalec in tedaj je Gruebner padel.

RAZGLEDNICE

Newyorske

SVETOVNE RAZSTAVE

DOBITE PRI

KNJIGARNI

"GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK

35 RAZLIČNIH RAZGLEDNIC
V BARVAH, PREDSTAVLJAJO-
ČIH NAJVEČE ZANIMIVOSTI
TE OGROMNE RAZSTAVE

CENA ZBIRKE

50c

(Poština plačana)

Vsoto lahko pošljete v znakovah
po 2 oziroma po 3 centa.

Novi sovjetski poslanik v Združenih državah Konstantin Oumansky s soprogo in hčerkjo Nino. Njegov prednik je bil Aleksander Trojanovski.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Saks, President

Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

46th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Za celo leto vsega list na Ameriko	Za New York za celo leto ..	\$7.00	
in Kanado	\$6.00	za pol leta	\$5.50
Za pol leta	\$3.00	za inozemstvo za celo leto ..	\$7.00
Za štiri leta	\$1.30	za pol leta	\$8.50

Subscription Yearly \$4.

"GLAS NARODA" IZHAJA VSAKI DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIK

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CHelsea 2-1242

DOPISI bres podpis in osebnosti se ne priobdijo. Denar za naročno in bi bogovoli podljati po Money Order. Pri suremembri kraja narodov, premo, da se nam tudi prejšnje bivališča naznam, da hitreje najdejo naslovnika.

DANAŠNJA PRILOGA

V današnji prilogi "Glasa Naroda" bodo opazili čitalji poleg slovenskih spisov tudi nekaj člankov v srbo-hrvatski.

Kolikor se spominjajo ljudje, ki sedaj vodijo in urejajo "Glas Naroda", je to prvi tak slučaj v zgodovini tega slovenskega lista.

"Glas Naroda" je bil skozinsko pisan oziroma tiskan v slovenščini, in da smo danes krenili iz te smernice, se ni zgodilo brez važnega vzroka.

Že davno pred rojstvom Jugoslavije je "Glas Naroda" zastopal povsem naravno načelo, da smo Slovenci, Hrvatje, Srbi in Bolgari že od nekdaj ustvarjeni za skupno življenje, ki jim pa zaradi stoletja trajajočih političnih intrig večjih in mogočnejših sil ni bilo mogoče.

Hodili smo vsak svojo pot, toda nenehoma s trdnim zahestjem in prepričanjem v srcu, da mora v skupnosti, edinstvu in slogi živeti, kar je bilo ustvarjeno v ta namen.

Po svetovni vojni so dobili Slovenci, Srbi in Hrvati svojo državo.

Jugoslavija je čudovita dežela. Prispodbujajo jo dragoceni vezenini, v katerih je Slovenija najjasnejši in najlepši biser.

Srbi, Hrvati in Slovenci so združeni. Med njimi so sicer še razlike — usodna dediščina prejšnjih časov, ki jih bodo pa prihodnja pokolenja nehote in nevede premostila in zabrisala.

Prebivalstvo se poslužuje v govorni in pismu dveh jezikov — srbo-hrvatske in slovenščine. Tako sploščka so poskušali nekateri prepetači umetno in nahitro zvariti nekaj, kar bosta nekoč, — če bosta splohi kdaj — zvarila in ustvarila čas in potreba — edinstveno jugoslovansko govorico. Poskusi niso uspeli, kajti vsak narod šeči in spoštuje svojo materinščino kot svojo največjo dobrino.

Srbo-hrvatsina in slovenščina izvirata iz istega vrela, tečeta pa vsaka v svoji strugi.

Kdaj in kakšna bo jezikovna sovodenj, ne more nikče prekorovati.

"Glas Naroda" je vedno zastopal najstrožje slovensko stališče, s končnim, vvišenim ciljem — resničnega jugoslovanstva.

S slovensko besedo vzdržuje že skoro pol stoletja vezi med američko Slovenijo in staro domovino.

O priliki največjega kulturnega dogodka v zgodovini mlaude Jugoslavije v največjem svetovnem mestu — je razposlal "Glas Naroda" Jugoslovom po Združenih državah in Kanadi posebno prilog, v kateri se svobodno izražajo v svoji materinščini Srb, Hrvat in Slovenec.

Upamo, da bo ta novost sprejeta z veseljem in zadovoljstvom.

Naj bo torej z našimi skromnimi sredstvi in z iskreno ljubezni do vsega našega storjen korak v Svet bodočnosti — ki ga Svetovna razstava v New Yorku tako slikovito ponazarja.

Pozor rojaki!

KADAR nameravate potovati v stari kraj;

KADAR hočete poslati denar v stari kraj;

se zaupno obrnite na nas, in postrežni boste točno in pošteno. Dolgoletna skušnja Vam to jamči.

Pišite po brezplačna navodila in pojasnila na

SLOVENIC PUBLISHING CO.
POTNIŠKI ODDELEK "GLASA NARODA":

216 West 18th Street.

New York, N. Y.

Telefon:
Jefferson 3-8362

Obenem prosimo Slovence v New Yorku, da se priglasijo, koliko sob lahko oddaja za prenočišča. Vse podrobnosti dobrite pri odborjnikih Slovenskega Domu.

VHOD V QUEBEC

Zgodovinsko kanadsko mesto je te dni z vsem svečanostmi pozdravilo angleškega kralja in kraljico.

Dopisi

Brooklyn, N. Y.

Brooklynski Tamburaš klub bo v nedeljo 9. julija v znanem Charles Garden na Metropolitan Ave., priredil svoj prvi piknik. Vsa slovenska društva so naprošena, da tega dne ne pride svojega piknika.

Znano je, da tamburaški klub vedno rad pomaga drugim društvom, zato upa, da bodo naši rojaki v obilnem številu prišli na piknik. Vsak tamburaš klub ima velike izdatke za instrumente; treba je popraviti stare in počistiti kupiti nove. In se daj nameravamo kupiti zoper nekaj novih tamburjev, da vam bomo tem boljše mogli igrati.

Tamburaški klub,

Gowanda, N. Y.

Sezona piknikov je tukaj, in sklep direktorja Slovenskega Doma je, da se priredi piknik v nedeljo, dne 28. maja na nadavnih prostorih. Godba bo izvrstna, za žejne in lačne vsega dovolj. Posebnost pa bodo naše nove električne luči, katere smo letos bili prisiljeni postaviti in nas bodo stale pred cej denarja. Če bo slaba udeležba, se prav lahko pripeti, da bomo moral še globlje poseli v blagajno, namesto da bi imela blagajna dohodek od piknika.

Apelira se na članstvo vseh tukajšnjih društev, da pomagajo direktorju in Domu, ker Dom je v korist vsem, ne samo odbornikom, kateri nimajo drugega, kakor veliko dela, in se vedno večkrat tudi deležni kritike. Poseben pa je prosi delničarje, da se udeležte in pri-

V Jugoslavijo:

Za \$ 2.30	Din. 100
\$ 4.50	Din. 200
\$ 6.60	Din. 300
\$10.25	Din. 500
\$20.	Din. 1000
\$30.	Din. 2000

V Italijo:

Za \$ 6.30	Lir. 100
\$ 12.	Lir. 200
\$ 20.	Lir. 500
\$ 57.	Lir. 1000
\$112.50	Lir. 2000
\$167.	Lir. 3000

KER SE CENE SEDAJ HITREJ
MENJAVA SO NAVEDENE CE-
NE PODVZENE SPREMEMBI
GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot
zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah, dovoljujemo še
boljše pogoje.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠU-
ŠJEMO PO CABLE LETTER
ZA PRISTOBINO SI.

SLOVENIC
PUBLISHING
COMPANY
(TRAVEL BUREAU)
216 W. 18th ST., NEW YORK

"Glas Naroda" je po mojem menju najboljši list. V njem dobiš skoro vse svetovne glavne novice. So pa tudi žalostne novice iz starega kraja. Skoraj ne mine teden, ko zopet koga ubijejo. Vile, sekire in drugi predmeti so v rabi za poboje in umore.

Ta sramota bi se omejila, ko bi se lumača, ki je kriv, poštano kazovalo. Kaj tistih par let zapora in neke častne državljanske pravice se mu vzame, ali je pa celo oproščen.

Izmamno navado, da svojem domovinom kar v pismo dene- mo kaj denarja v gotovini.

Kolikor sem jaz doznal zadnje čase, gredo tako pi-ma večinoma v večno pogubljanje.

Pozdrav vsem rojkom sre- rom Kanade in Združenih držav.

Matija Pečaver.

Pittsburgh, Pa.

Društvo st. 126, Slovenske Svojdomisne Zveze v Pittsburgh, Pa., bo priredilo v soboto 27. maja v Slovenskem Domu na 57th & Butler St., v Pittsburgh, Pa., veliko prireditve, na kateri bodo prikazane filmske slike iz Slovenije. Priček ob 8. uri zvečer.

Te slike so bile posnete o priliku jubilejnega izleta S. S. P. Z. v staro domovino. Slike bo kazal sobrat Vrhovnik, direktor mladinskega oddelka SSPZ. Slike so zelo lepe in predstavljajo najbolj zanimive kraje in mesta v Sloveniji ter prihod ameriških Slovenev v staro domovino.

Moji sosedje so irski ljudje. Mož in žena, oba že v letih: imata dvajset let starega sina Boba, ki je dober fant, da mu ga ni para. Ujeden, postrežljiv in vedno vesel.

Ko smo v poletnih večerih sedeli pred hišo, sem svojim irskim sosedom skušal dopovedati, da so na svetu razen Američanov, Ircev, Italijanov in Kitajcev še drugi ljudje, so mi kaj segli v besedlo, da pozajmo tudi Poljake in da smo brez domova tudi mi poljskega rodu.

Kakor rečeno, nobeno dokazovanje ni zaleglo, in smo pa ostali Poljaki. Nikdar se nismo sprekli, vedno smo drugemu nstregli, bili smo pa tako kot ket si morajo biti se sedje. Toda v njihovih pogledih sem večkrat opazil, da nas smatrajo za manj vredne, ker nismo ti tekla zibelka na zelenem irskem otoku, pač pa da le blizu Balkana.

Včasih sem jih ujal v pogovoru, in beseda "Polacks" je bila vedno spremnjana z nekim neprisiljenim zaničevanjem.

Neobičajen dogodek je pa temeljito izpremenil nazore, ki so jih imeli moji sosedje o Sloveni. Pred leti je spekula gospodinjava na prazniku izvrstno orehovo potico. In ko je bila baš prav shlajena, stopi Bob v hišo praznike vočiti.

Ali hoče pokusiti — ga vprašam. — Sprva se je malo branil, potem pa je pokusil koček. In še enega in še enega. Jeden je takšen pozelen, s tako slastjo, kot še nikdar nisem videl človeka jesti. Ko je pojedel polovico potice, se je nekoliko odlahnil, nato pa pa da je blizu Balkana.

Ko je mi mogel več, je bil navzlie temu še toliko pri moči, da je začel na vse pretege hvaliti použito jed; da ni še nikoli jedel kaj tako dobrega, da njegova mati, ki zna vendar pripraviti vse najboljše, ni še nikdar kaj tako dobrega spela.

O, ti ponižna slovenska potica, gotovo se ti v dolgih stoljetjih, odkar te pečejo naše gospodinje, niti enkrat sanjalo, da ti bo kdaj kdo tako slavo nape!

— Kaj pa je to pravzaprav? — je vprašal slednjie.

— To je slovenski kek — mu je pojasnila gospodinja semeje. Tako temeljito je bil raznesele hvalje fant našo slavo po vsej okolici, da smatra izza onega časa ves okraj Slovenec za "the best people in the world."

Peter :: Zgaga

"POLACKS".

Marsikdo nas tako naziva, in med nami jih je došlo, ki se razburjajo in ježe vsled tega. Jaz se ne razburjam, ampak imam le pomilovanje smehljaj za slehernega nedveča, ki smatra vsakega, kdo temeljito ne zna angleškega slanja, za Italijana ali Poljaka. Za Italijana, če je majhen in črn, za Poljaka, če je velik, plavolas in čekat.

Dokazi in prepričevanja le malo zatrežejo — sicer pa tudi, kdo bi se z bikom bodel?

Ce bi povprečni Amerikanec poznal poljsko literaturo, poljsko glasbo in umetnost v splošnem, bi si najbrž izmisli kak sen drug naziv za ljudi, ki niso irskega, germanškega ali angleškega pokolenja. Iren hoste le težko dopovedali, da Pulaski in Kosciusko nista bila potomec irskih staršev; navede posnete o priliku jubilejnega izleta S. S. P. Z. v staro domovino. Slike bo kazal sobrat Vrhovnik, direktor mladinskega oddelka SSPZ. Slike so zelo lepe in predstavljajo najbolj zanimive kraje in mesta v Sloveniji ter prihod ameriških Slovenev v staro domovino.

Par du pred v slavnostjo pride k nam v goste godba iz Foia George, Wright, Wash. in bomo imeli par skupnih koncertov v Rosslandu.

Prijateljem in znancem, posnete o priliku jubilejnega izleta S. S. P. Z. v staro domovino. Slike bo kazal sobrat Vrhovnik, direktor mladinskega oddelka SSPZ. Slike so zelo lepe in predstavljajo najbolj zanimive kraje in mesta v Sloveniji ter prihod

Kratka Dnevna Zgledba

V SOBI ŠTV. 12

Zanaj je bila razkošna maj-ska noč. Anca jo je, zroc skozi okna bolniške sobe, bolj slutila, kakor videla. Mislila je na majsko noč, ko kostanjci eveto in do omame diše, na nemirno noč, v katerih se je drhle predajala oponju in v katerih je pomlad pelja s pomladjo. Tako je bilo še lati. Letos pa so se ji včasih zazdele vse tiste noči odmakneje v neizmerno daljavo, iz katere se ne povrnejo nikoli več.

Položila je roki pod glavo in se zastremela v strop. Ena izmed sedmerih žena, ki so ležale v sobi, je v sinu zavzdihiila. Ančine misli so se pogrevale v preteklost, nazkravljale so se danost in vprašajoče tipale v bodočnost. Toda še ob najgrenkejšem spominu, ob najtesnobejnišji bojazni pred bodočnostjo se ji je sreč nasmejnilo spriceno zavesti, da zdaj ni prav nič več same; njeno življenje ni več brez smisla in brez vsebine, zdaj ima nekoga, z kogar se ji bo izplačalo živeti.

Ob tej misli se je nasmejnila in zazdele se ji je, kakor je prišla skozi zaprta okna v sivo pomlad in jo vso napolnila z dišečim vonjem.

Stala je vrh griča. Ona in njen otrok. Ni ga videla, toda natančno je vedela, da stoji le korak oddaljen od nje in z njo vred posluša godbo, ki priha-ja z bližnje vasi. Še nikoli ni slisala takih zvokov — tako mehkih in polnih. Bilo ji je, da bi zajokala, da bi razpelaroke in zavirkala. Godba pa se je počasi oddaljevala, z njo vred pa tudi ujen otrok, ki mu je zdaj prvikrat videla v obraz. Videla je le njegove oči. Široko razprtne in sivo so gledale v daljavo, kamor se je izgubljala godba in se izgubljala z njo vred. Hotela je steči po bregu navzdol, toda že pri prvem koraku se je spotaknila in padla. Ni mogla vstati. V grlu jo je nekaj stisnilo, hotela je zakrijevala, pa tudi ni mogla, le široko je pogledala, da bi se zadnjih videla blesk sivih oči svojega otroka. Tremutek pozneje je bila godba spet čisto

blizu. — Skozi odprta vrata bolniške sobe so prihajali zvo-ki orgel in pevk — sestre strežnice so pele pri jutranjicah.

Šele zdaj, v zgodnjem jutru je prinesla sestra strežnice ma-teram otroka, ki so jih rodile prejšnji večer. Polagala jih je drugega za drugim k mate-riinim prisim. Ko je prišla do Ance, je šla mimo nje. Anca je vznemirjena gledala, kako je sestra podala otroku ženi, ki je ležala na njeni lev strani. In potem je šla spet mimo nje, ne da bi jo pogledala. In se enkrat in še enkrat...

Zdaj je ena sama žena še čaka na svojega otroka. Da-sestra je imela zdaj v naročju dvoje otrok. Toda — ni se u-stavila pri Anci. Šla je dalje in oba otroka položila k ženi, ki je ležala zadnja v vrsti, tik okna.

Ančine oči so vznemirjene sledilo steherni sestrini kretnji. Najprej je hitela mimo nje, potem pa se je vendarla usta-vila in stopila prav k vzglavlju njenem postelje.

"Vaš otrok je umrl," je re-kala mehko in potiho. "Zjutraj med južrajanicami."

Anca je v nedoumljivi grozi zapazila oči in brez besed str-mela v sestro.

"Umrl?"

Sestra se je drobno nasmejila, pogladila Anco po razku-stranih laseh in se tiso oddala-jila.

Anca se je ozrla po sobi in videla, kako je na vsaka mate-rije prsa prisesan otrok in pi-je iz njih življenje. In začu-tila je težo v lastnih in obla-jih divja bolečina. Pokrila se je preko glave in solze so pričele polzeti preko njenih li-c na belo blazino.

Konj je zazvonilo poldan, je že prišel prvi obiskovalec — mož žene, ki je povila dvoj-ke.

"Že veš?" ga je pol plaho, pol veselo vprašala žena.

"Da, telefonirali so mi v pi-sarno," se je zasmajal mož.

Oba sta za trenutek pomol-čala. In kakor bi ugancil njeni misli, se je znova nasmejnil.

"Japonski Lawrence" odstopil

General Kenji Doihara, ki si je s svojim delom pred kulisa-mi in tudi za kulisanmi kitaj-skega bojišča pridobil ime "drugega Lawrence", ne uži-va več neomejenega zaupanja svojih predstojnikov, nadome-stili so ga zato z novim možem.

Doiharovo ime se je pojavi-lo prvič v mandžurskem pohodu leta 1932. V Mandžuriji so ga imenovali "hudournik," ker je bil njegov nastop več-noma znak za kakšno novo ja-ponsko akcijo. Z Itagakijem in Išiharo je sestavljal zna-me-nito trovezjje, ki je izvedlo-japonsko akcijo proti Mandžu-riji in ki je končno osnovalo cesarstvo Mandžukuo. Tudi na severnem Kitajskem je imel Doihara spoštka iste uspeh. Šele pri poskusu, da bi pekin-skega vojaškega guvernerja, generala Vupejsuha spravil na

nji Mongoliji, v Notranji Ki-tajski in v Amoju. Vsi stirje zvezni častniki so podrejeni centrali v Tokiju.

Milijonar poravnava gre-he ki jih je pred dolgimi leti zakrivil v bedi.

Sarajeveškemu sodišču se je predstovljeno predstavil nena-vaden delinkvent. To je Božidar Forčan, ki si je v dobi ka-kih 10 let pridobil bogastvo v tujem svetu, v prvi vrsti pa v Spaniji. Prej je bil skromen u-radnik neke sarajeveške zavarovalnice in ko si je v tiski pri-bastil nekaj njenega denarja, je zbežal preko meje. Zdaj se je v luhuzni limuzini pripeljal v Sarajevo ter se najprej ustavil pred sodiščem. K oje razodel svoje grehe, so ga zaprli, a že naslednji dan spet izpustili, ker je položil za kaveijo dosti

"CLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijate-lje, to lahko storí. — Naročnina za star kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

MUSSOLINI POJDE V BERLIN.

V italijanskih političnih krogih se govori, da bo Mussolini v začetku junija odpotoval v Nemčijo, kjer bo ob sedežovanju juristov in vojaških strokovnjakov podpisal nemško-italijanski vojaški sporazum.

Knjige, katere toplo priporocamo

MORSKI RAZBOJNIK. Spisal Fred Marryat. (193 strani.)

V duhu čitatelja oživi romantika v najbolj pestrih barvah. — Kri in ljubezen. — Vitezstvo in maščevanje. — Časi, v katerih sta spretnost in gibčnost odločevali.

Cena 85c.

MORSKI VOLK. Spisal Jack London. (328 strani.)

Eden najboljših romanov znamenitega ameriškega pisatelja, ki je pisal svoje romane največ po svojih lastnih doživljajih. Roman je zanimiv od prve do zadnje strani. Čitatelj ga ne bo odložil, dokler ga ne bo prečital do konca.

Cena \$1.25.

OD ŽIVLJENJA STRTA. Spisal M. J. Breme. (337 strani.)

Strašna usoda šestnajstletne mladenke, ki je iz radovednosti zašla v nepoznano življenje ter prezgodaj padla po krvidi drugih. Povest je pisana v obliki dnevnika.

Cena \$1.50.

OGENJ. Spisal Henry Barbusse. (337 strani.)

Pretresljiv opis prizorov iz svetovne vojne. Edinole mojster, kakor je Barbusse je mogel napisati kaj takega kot je "Ogenj."

Cena \$1.00.

ODISEJ Iz KOMENDE. Spisal Ivan Pregelj. (269 strani.)

Spisal bo ostal v spominu sle-heremu, ki ga je prečital. Pregelj je mojster sloga in jezik. Prispeve-jo ga med najboljše sodobne sloven-ske romanopisce. Poleg romana vsebuje knjiga še nekaj krajsih črtic.

Cena 1.50.

ZGODE ZDRAVNIKA MUZNICKA. Spisal Ivan Pregelj. (98 strani.)

Pregelj je eden najboljših sloven-skih pisateljev. Ta zgodovinska po-vest prav nič ne zaostaja za njego-vimi drugimi deli. Pregelj je globok, navzlie temu pa lahko razumljiv tudi preprostemu človeku.

Cena 70c.

POD KRIVO JELKO. Spisal Peter Bohinc. (160 strani.)

Rokovnjači na Gorenjskem. — Črni graben. — Veliki Groga. — Primeri rokovenja-ške govorice. Povest temelji na zgodovinskih virih ter je poleg Jurčevih "Rokovnjačev" svojevrstna v slovenski književnosti.

Cena 55c.

POD SVOBODNIM SOLNCEM. Spisal Franc S. Finžgar. (2 zvezka 300 in 368 strani.)

Po izjavi kritikov je to najboljši zgodovinski roman. Opisuje življenje starih Slovencov. Mladega Iztoka je zanesla pot v Bi-zance, današnji Carigrad, kjer se je seznanil z Ireno ter se zaljubil v njo. Cesarica si je zaman prizadevala ujeti ga v svoje mreže.

Cena \$4.00.

POSLEDNJI DNEVI POMPEJA. Spisal Bulver. (2 knjig in 280 stra-ni.)

Zgodovinski roman iz časa, ko je bohtelo razkošno življenje v Pompejih in Herkulamu. Borbe s amfiteatru. Spletke egipčanskega "ča-rovnika." Glauk in njegova ljubezen. Strašna usoda.

Cena \$1.25.

PUSTOLOVŠČINE DOBREGA VO-JAKA ŠVEJKA. Spisal Jaroslav Hašek. (2 zvezka 263 in 230 strani.)

Če se hoče od srce nasmejati, čitaj-te to delo slavnega češkega humorista. Britka satira na staro Avstrijo. Švjkove pustolovščine ne izvabijo žloveka samo smeja, pač pa krohot.

Cena \$2.40.

POVESTITI Iz DNEVA IN NOČI. Spisal Guy de Maupessant. (157 strani.)

V knjigi je zbranih dvajset najbolj-ših črtic slavnega francoskega pisatelja. Če se hoče od srce nasmejati, čitaj-te to delo slavnega češkega humorista. Britka satira na staro Avstrijo. Švjkove pustolovščine ne izvabijo žloveka samo smeja, pač pa krohot.

Cena \$2.50.

UMIRAOČE DUŠE. Spisal Ilka Vašte. (220 strani.)

Roman iz stare Ljubljane. Značaji so izrazito opisani, istotako tudi takratne navade. Ljubljana nam je povečini znana iz začetka sedanjega stoletja, ktor je početku poznati iz prejšnjih stoletij, naj prečita ta roman. Ne bo mu žal. Cena \$2.50.

CVETJE V JESEN. — VISOŠKA KRONIKA. Spisal Ivan Tavčar. (418 strani.)

"Cvetje v jeseni" in "Visoška kronika" sta najboljši deli pisatelja Tavčarja. Kritika je so-glasnega mnenja, da je v teh dveh delih prekosil samega sebe. Obe sejanji se vršita v Škofiji Lek oziroma v Poljanski dolini.

Cena \$2.50.

ZADNJA NA GRMADI. Spisal Franc Jaklič. (268 strani.)

Tudi dolenska Ribnica je imela svoj čarovniški proces. Pisatelj Jaklič je na podlagi zgodovinskih virov dobro opisal preganjanje in kaznovanje "čarownic," ki so bile sicer povsem nedolžne ženske.

Cena \$1.00.

ZADNJA PRAVDA. Spisal J. S. Baar. (184 strani.)

Povest je prevedena iz češčine. Ob čitanju se čitatelj vživi v življenje našega rojaka iz vseh strani. Čitatelj ne more odkratiti od nje. Jack London je mojster opisovanja, navzlie temu je pa roman na vso moč živahan in zanimiv.

Cena 85c.

ZLOČIN V ORCIVALU. Spisal E. Gaborius. (246 strani.)

Gaboriu je bil bolj ustvarjen za detektiva nego za pisatelja, dasi je tudi kot pisatelj nedosegljiv. Čitatelj ne reči v romanu zagonetke, dokler ne prečita do konca.

Cena \$1.00.

ZIVI VIRI. Spisal Ivan Matičič. (411 strani.)

Najznamenitejše delo pisatelja "Na krvavih poljanah." Pisatelj je segel v najbolj zgodnjem zgodovino ter mojstrsko razvil snov do današnjih dni. Lepo vezana knjiga bo kras vsaki knjižnici in vsak jo bo čital z zanimanjem.

Cena \$2.00.

AGITATOR. Spisal Janko Kersnik. (99 strani.)

Janko Kersnik je poleg Jurčiča najbolj znan in priljubljen slovenski pisatelj, kar jih je živel v drugi polovici devetnajstega stoletja. Njegovega "Agitatorja" bo sleherni čital z užitkom.

Cena \$1.00.

HČI CESARJA MONTEZUME. Spisal M. Rider Haggard. (383 strani.)

Delo, ki zavzema odlično mesto v svetovni literaturi. Napeto do skrajnosti. Čitatelj bo roman z užitkom prečital od začetka do konca.

Cena \$1.50.

Najboljši prijatelj

v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA PODPORNA USTANOVA

Sprejema možke in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

CLANSTVO: 52,000

Steboj do smrti

Roman iz življenja. — Za "Glas Naroda" priredil I. H.

15

"Da, draga Senta, nekaj ti imave povedati. Prosim se," pravi z nekoliko kislim nasmehom.

Senta jo nekoliko v Zadregi pogleda. Gospodična Klarisa je bila prijazno dobra učiteljica, toda človeško blizu ji ni bila nobena učenka. Senta sede in gleda, kot bi igospo doktorico prosila pomoči, toda gospa dr. Stahl se izogiblje njenim pogledom. In tako zopet pogleda gospodično Klariso, z napeto radovnostjo.

"Kaj mi imate povedati, gospodična Klarisa? Upam, da mi nič nerazveseljivega."

"Ne, ne, Senta, ravno nasprotno; zelo boš vesela. Tvoje hrepenenje bo enkrat izpolnjeno. Tvoj oče te želi domov."

Senta maglo vstane in začudenoma strmi v njo.

"Moj oče? Ali naj to pomeni, da me želi domov?" vpraša bledih ustnic in polna razburjenja.

"Da, tako je."

V izobilnosti svojih občutkov pritisne Senta obe roki na svoje srece. Tako dolgo je že hrepenela, da bi jo oče vzel domov, pa vedno zaman. Vse njene skrivne želje po lepi, ljubljeni domovini, ki jo je pogosto videla v svojih sanjah in ji je bila pozlačena v njene hrepenenju, so ji poletale čez hribe. Domovina se ji zdi kot izgubljen raj. Vsa dolga leta ni vdelala svoje domovine in na vse njene prošnje ji je oče odgovarjal, da je doma ne more rabiti, da je vse pusto in prazno okoli njega in da bi se počutila preveč samotno in zapuščeno. Zato ji pride to povabilo, da naj pride domov, tako neprizakovano, da ne more takoj razumeti. Sicer si je vedno rekla: enkrat te bo oče poklical, za vedno ne moreš ostati v hiši gospe dr. Stahlove. Pa vendar se ji zdi izpolnitev njene največje želja nerazumljiva.

"Ali je res? Moj Bog, v resnici res! Ali smem iti domov?" vpraša s tresočim glasom in blaženim pogledom.

"Da, prav gotovo, Senta, samo verjam. Slednjič bo tvoja želja izpolnjena."

In Senta se vlijede svetle solze iz oči.

"Moj Bog! Vendar enkrat! Vendar! Torej vendar enkrat!" vzklikne prešinjena veselja.

Tudi gospoj dr. Stahlov pridejo solze v oči. Njena sestra jo pogleda, kot bi hotela reči: Vidiš, kako se veseli, da pride enkrat od nas!

"Torej se celo veseliš, Senta, kaj?" jo vpraša ostro.

Senta pritiskne roke na sreco.

"O, razumeli boste, kako me to veseli. Toda zaradi tega mi nikar ne očitajte, da sem nehvaležna. Pravzaprav se ne bi smela tako veseliti, ker vas moram zapustiti. Toda navdih vsemu dobremu, kar sem tukaj vžila, sem skoro do smrti koprnela po domu, po očetu, po moji ljubi, lepi domovini. In sedaj jo bom zopet enkrat videla! O, kaj ne, draga gospa doktor, vi me razumete in se ne boste ludovali na mene zaradi mojega veselja in ne boste misili, da sem nehvaležna!"

S temi besedami se Senta obrne k gospoj dr. Stahlov, kajti vedela je, da pri gospodični Klarisi ne bo našla nikakoga razumevanja.

Gospa dr. Stahlova ginjena prime Sentino roko in jo potegne k sebi. Toda trdi glas njene sestre jo zopet spravi v resnost.

"Navajene sve na to, da naju najine gojenke zapuste, kadar so godne, Senta. Toda tebe smo tukaj imeli tako dolgo, kot nobene druge. Sedaj se moramo vkloniti tudi tej ločitvi, katere pa ti nočemo obtežiti z našo žalost." pravi gospica Klarisa.

Gospo dr. Stahlova boža Sentino roko in pravi:

"Moj dragi otrok, tvoje veselje nad tem, da se moraš vrniti domov, dobro razumem, in se ne ludujemo nad teboj. Ohranila nas boš v prijaznem spominu, to vem. In na pot vloge življenja bi ti še rada dala izrek, ki mogoče ne bo izpolnil vsega, kar od njega pričakujes. Vsaka sreča bo le malo izpolnjena in bo kazala meje svoje moči. Sedaj grešen v vset iz tega tihega, mirnega doma in boš mogoče ravno tako, kot sedaj hrepeniš po svoji domovini, nekajke dne hrepenela po mifru svoje mladosti. Nikdar ne vemo, kje čaka sreča na nas. Toda iz sreca ti želimo, da bi ti sreča bila na vseh tvojih potih."

Senta se prikloni in poljubi njeni roki. Nikakor ne misli, da bo zopet kdaj hrepenela iz svoje lepe domovine, toda čuti, da je gospa dr. Stahl zelo ginjena in to zelo gane njeni mehki sreco.

Tudi gospodični Klarisi poljubi roko in vpraša nekoliko nemirno:

"Kdaj bom šla domov?"

"Kakorhitro mogoče. Tako bomo vse pripravili in mislim, da boš pojutrušnjam mogla odpotovati."

Senta vesela in ginjena prikima.

"O, da, do tedaj bom tudi jaz z vsem gotova. Svojo sliko bom še hitro izgotovila, ker sem jo obljubila za rojstni dan Helgi Morlanovi."

"Senta, s svojimi slikami daješ dragu darila, ker, če bi jih kdo kupil, bi moral za njih plačati več sto mark. Saj sem ti to že povedala, ko si me za Božič razveselila s tako sliko."

Senta se zasmije.

"O, draga gospa doktor, to samo rečete, da mi daste več poguma, da bi nadaljevala s slikanjem."

"Ne, prav gotovo ne, moreš mi verjeti, taka slika bi prav gotovo veljala nekaj sto mark."

To gospo dr. Stahl pravi z velikim povdarkom, ker je upala, da se bo Senta spomnila, ko bo enkrat vedela, da bo morala sama skrbeti za svoje življenje.

Senta pa niti najmanj ne sluti, kak miglaj ji je b il s tem dan in pravi smeje:

"Helgi sem obljubila in besedo moram držati; vem, da bo slike zelo vesela."

"Saj se tudi labko veseli. Toda prav, da se mora beseda držati. Torej najprej skončaj sliko, ker moraš potem svoje stvari pospraviti."

Obe sestri se razgovorjate s Sento še o raznih drugih stvareh z ozirom na njen odhod.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Razne vesti.

MAJHEN, TODA MOČAN.

Tehnika potrebuje magnetov, elektromagnetov, ki delujejo samo tako dolgo, dokler jih obdaja električni tok. A tudi razvoj permanentnih magnetov ni zaostal.

Neka ameriška električna družba je izumila nov trajni magnet, ki je sposoben nositi nič manj nego 500-kratno svojo težo. Ta magnet ne tehta niti dva grama in ni večji od brisalk, kakršne dobimo ob končih svinčnikov. Navzite temu dvigneš s tem magnetom skoraj 4 funte težko železo.

Skrivnost tega magneta je v tvorivu iz katerega so ga izdelali. To je "alniko", zlitina iz aluminija, nikla, kobalta in železa. Zlitino so izdelali prvotno z namenom, da bi doobili za vročino neobčutljivo tvorivo. Pozneje so odkrili, da je uporabna za vse mogoče elektrotehnične namene.

PRISTANIŠČE Z ZASTRUP- LJENO VODO.

Požar francoskega prekomornika "Parisa" je imel za pristanišče Le Havre neprizakovane posledice.

V tovornem prostoru parnika so bile tudi kemikalije, med drugimi natrijev cianid. Ta izredno strupljeni pršašek se je potem, ko se je parnik potopil, v vodo raztopil in jo je zastrupil.

Sicer se ni znano, v koliko bi mogoč strup v sedanji razredičnosti škodovati ljudem in živalim, vendar pa so oblasti za tak primer za nekaj časa prepovedale ribolov pristanišču.

Predtem pa si strokovnjaki belijo glave tudi s vprašanjem, kako bi odstranili ves potopljeni ogromni trup ladje, ki ovoja plovbo v pristanišču. Po nekem predlogu bodo poskusili morda vse odprije, vrata in hodnike pod vodo zapreti in vodo potem izčrpati iz trupa, da bi se sam dvignil na površje.

CELO ŽELEZNICO JE UKRADEL.

Rio de Janeiro ima veliko senzacijo. Pred dobrim tednom je policija arretirala francoskega državljanina Paula Deleusa, večkratnega milijonarja, ki se pa umaknil pravici s samomorom. Njegova afera močno spomnila na afero zloglasnega Staviskoga v Franciji.

Medtem pa si strokovnjaki belijo glave tudi s vprašanjem, kako bi odstranili ves potopljeni ogromni trup ladje, ki ovoja plovbo v pristanišču. Po nekem predlogu bodo poskusili morda vse odprije, vrata in hodnike pod vodo zapreti in vodo potem izčrpati iz trupa, da bi se sam dvignil na površje.

V GROBU SE JE ZADUŠIL.

Grobjarji so v Sunderlandu na Angleškem pravkar spustili v grob krsto, ko so začeli posveti razločno trkanje na notranjo stran krste. Krsto so spet dvignili in jo odprli in so v svojo grozo ugontovili, da se je bil pokopani vlegel na drugo stran, ter je kazal različne znake zadušitve. Bil je samo na videz mrtev, ko so ga polagali v grob in je bil dajal očitno znamenja, toda preden so krsto odprli, se je zadušil.

Pri preiskavi so našli v sleparjevih listinah nad 50 imen podkupljenih oseb. Deleus je prišel v Brazilijo med svetovno vojno, leta 1916 kot začetnik neke švicarske banke, ki ga je postala tja dovršila finančne transakcije z železniško družbo. Bil je sicer večkrat osmiljen sleparj, pa se je znal vedno izmotati. Akta o preiskavi so našli celo v njegovem stanovanju. V brazilskega Narodnega banki je imel tekoči račun na 50 milijonov miliresov. V prestolnici je imel dve pa-

lači, vendar je pa živel na viševrednost.

Sloni so pa brž razumeli, da morajo na delo eno uro prej.

Nic se niso jezili, ko so takoj spoznali, da jim delavnik niso podaljšali.

Levi, tjuhi in druge živali, ki jih krimijo ob dočleni urki, so se hitro sprijaznili z novim redom.

Pač bodo pa nekaj dni te živali godrnjale v jeseni, ko bo uveden zopet zimski čas in ko jih bodo krimili eno uro pozneje.

Pri preiskavi so našli v sleparjevih listinah nad 50 imen podkupljenih oseb. Deleus je prišel v Brazilijo med svetovno vojno, leta 1916 kot začetnik neke švicarske banke, ki ga je postala tja dovršila finančne transakcije z železniško družbo. Bil je sicer večkrat osmiljen sleparj, pa se je znal vedno izmotati. Akta o preiskavi so našli celo v njegovem stanovanju. V brazilskega Narodnega banki je imel tekoči račun na 50 milijonov miliresov. V prestolnici je imel dve pa-

lači, vendar je pa živel na viševrednost.

Sloni so pa brž razumeli, da morajo na delo eno uro prej.

Nic se niso jezili, ko so takoj spoznali, da jim delavnik niso podaljšali.

Levi, tjuhi in druge živali, ki jih krimijo ob dočleni urki, so se hitro sprijaznili z novim redom.

Pač bodo pa nekaj dni te živali godrnjale v jeseni, ko bo uveden zopet zimski čas in ko jih bodo krimili eno uro pozneje.

Pri preiskavi so našli v sleparjevih listinah nad 50 imen podkupljenih oseb. Deleus je prišel v Brazilijo med svetovno vojno, leta 1916 kot začetnik neke švicarske banke, ki ga je postala tja dovršila finančne transakcije z železniško družbo. Bil je sicer večkrat osmiljen sleparj, pa se je znal vedno izmotati. Akta o preiskavi so našli celo v njegovem stanovanju. V brazilskega Narodnega banki je imel tekoči račun na 50 milijonov miliresov. V prestolnici je imel dve pa-

lači, vendar je pa živel na viševrednost.

Sloni so pa brž razumeli, da morajo na delo eno uro prej.

Nic se niso jezili, ko so takoj spoznali, da jim delavnik niso podaljšali.

Levi, tjuhi in druge živali, ki jih krimijo ob dočleni urki, so se hitro sprijaznili z novim redom.

Pač bodo pa nekaj dni te živali godrnjale v jeseni, ko bo uveden zopet zimski čas in ko jih bodo krimili eno uro pozneje.

Pri preiskavi so našli v sleparjevih listinah nad 50 imen podkupljenih oseb. Deleus je prišel v Brazilijo med svetovno vojno, leta 1916 kot začetnik neke švicarske banke, ki ga je postala tja dovršila finančne transakcije z železniško družbo. Bil je sicer večkrat osmiljen sleparj, pa se je znal vedno izmotati. Akta o preiskavi so našli celo v njegovem stanovanju. V brazilskega Narodnega banki je imel tekoči račun na 50 milijonov miliresov. V prestolnici je imel dve pa-

lači, vendar je pa živel na viševrednost.

Sloni so pa brž razumeli, da morajo na delo eno uro prej.

Nic se niso jezili, ko so takoj spoznali, da jim delavnik niso podaljšali.

Levi, tjuhi in druge živali, ki jih krimijo ob dočleni urki, so se hitro sprijaznili z novim redom.

Pač bodo pa nekaj dni te živali godrnjale v jeseni, ko bo uveden zopet zimski čas in ko jih bodo krimili eno uro pozneje.

Pri preiskavi so našli v sleparjevih listinah nad 50 imen podkupljenih oseb. Deleus je prišel v Brazilijo med svetovno vojno, leta 1916 kot začetnik neke švicarske banke, ki ga je postala tja dovršila finančne transakcije z železniško družbo. Bil je sicer večkrat osmiljen sleparj, pa se je znal vedno izmotati. Akta o preiskavi so našli celo v njegovem stanovanju. V brazilskega Narodnega banki je imel tekoči račun na 50 milijonov miliresov. V prestolnici je imel dve pa-

lači, vendar je pa živel na viševrednost.

Sloni so pa brž razumeli, da morajo na delo eno uro prej.

Nic se niso jezili, ko so takoj spoznali, da jim delavnik niso podaljšali.

Levi, tjuhi in druge živali, ki jih krimijo ob dočleni urki, so se hitro sprijaznili z novim redom.

Pač bodo pa nekaj dni te živali godrnjale v jeseni, ko bo uveden zopet zimski čas in ko jih bodo krimili eno uro pozneje.

PART 2

GLAS

New York, Tuesday, May 23rd, 1939 . . .

Pozdravljeni, mati domovina!

Spisal: Frank Kerže

Na obali severno-ameriškega kontinenta, tam, koder se mogočna reka Hudson spaja z Atlantskim oceanom v večni objem, se zbirajo danes na rod i vsega prostega in svobodnega sveta, da ponovno manifestirajo enotnost človeka, njegovo bratstvo in njegovo skupnost v vsem, kar je ustvaril njegov duh in izdelale njegove roke. Največja centrala milernega sveta, naš veliki New York, koder je vse, kar je napredka in zmage človeškega duha v zadnjih par stoletjih, koder žive vsi večji in pomembnejši narodi tega sveta v najlepši bratski harmoniji, odpira svoja vrata in sreča, da vas vzprejme, pozdravi in pokaže, da so in ostanejo za vse čase živi največji človeški ideali: svoboda, bratstvo in večni napredek.

Prišla si tudi ti, mati domovina, svobodna Jugoslavija, prvič odkar pomnila duh in zgodovina, kot prosta in svobodna med proste in svobodne svetovne narode, da pokažeš moč svojega duha in delo svojih pridnih rok. Vem, da ni to vse, kar prinašaš in čutim, da je ena sama bilka iz obširnih poljan, ena sama cvetka iz obdelanih gredic in en sam vršiček iz začladov naše bogate duše. A vendar sem vesel in ponosen na ta šopek, ker ga prinašaš ti, svobodna mati domovina, in ker je — naš.

Kaj si čutila, mati domovina, ko so zazrle tvoje oči v veliki luki new-yorški veličastni spomenik najvišjemu človeškemu idealu — Svobodi? Da si srečna in ponosna, ker prihaš prvič svobodna med svobodne narode vsega sveta. In gotovo si čitala misli svojega in našega sreca: edinole v Svobodi je mogoča sreča človeška, iskreno bratstvo in večni progres. Bila si srečna, a ne brez gremnosti v sreču. Zakaj mimo tega spomnika so prihajali stotisoči in milijoni tvojih sinov in hčera. S toliko ljubeznijo, žrtvami in trpljenjem si jih rodila, vzgajala, učila, varovala in skrbela zanje, dokler niso bili na višku moči in življenja. A ko prišel čas, da bi ti vsaj delno povrnili, kar si storila zanje, jih je srečalo spoznanje in jim povedalo, da nima domovina mesta in kruha za nje. Vsem je bilo težko, mati domovina, tebi in nam, ko smo pluli

mimo kipa boginje Svobode v neznamo deželo, da poiščemo tega, česar ni imela domovina za nas. Prišli smo z namenom, da se vrnemo in živimo tam, koder je edinole mogoče srečno in zadovoljno življenje, to je v naši domovini. Zakaj domovina je kakor mati: ena sama.

Toda iz let so nastajala desetletja, iz mladosti starost, iz računov in načrtov le tihe želje in upanja, ki so se umaknili nekam v globine človeškega sreca. Tam počivajo poleg spominov iz naših mladih let, tam se oglašajo v zarjah zlatega solncea in v objemu tihih noči kakor rahlo, nevslisano hrepenjenje po tebi, o mati domovina.

V družbi svojih sester iz vsega svobodnega sveta boš skromna in tiha, kakor ženjica med zrelo pšenico, toda — tam boš. Videla boš bogastva, velika in neizmerna, strmelja boš v zaklade, ki jih je zasnoval svoboden duh in izdelale svobodne roke. Občuduj jih — zavidati jih ni treba. Zakaj drugi kažejo dela stoletij, ti si pa takoreč od včeraj. Naj te tolaži

NARODA

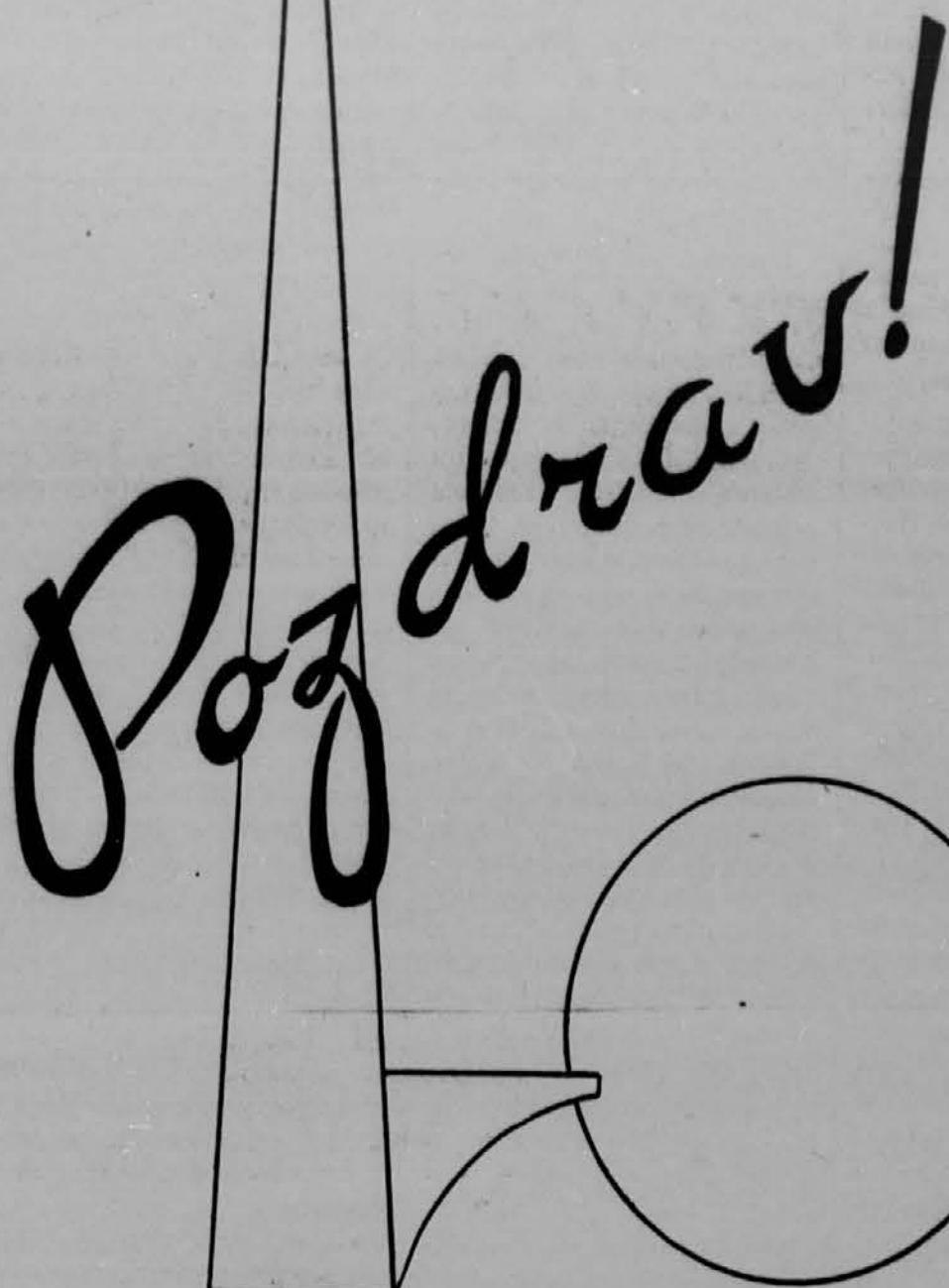
46th Year
ESTABLISHED 1893

Torek, dne 23. maja, 1939

No. 119—Stv. 119

MAY

23rd

1
9
3
9

zavest, da si stala poldruži tisoč let na braniku, trpela in krvavela, da so mogli živeti in ustvarjati tisti, ki so danes mogočni in veliki. Marsikje je že višek, pri tebi ni niti začetka. Sile slovanske duše in njenega ustvarjanja so komaj v prvih pomladanskih kaleh in kar imajo danes drugi, pride enkrat tudi do nas, vse v večji, mogočnejši in popolnejši obliki, kot je danes na svetu.

Ni važno za nas, koliko si svojih začladov prinesla, da jih pokažeš nam, važno pa je, da si prišla. Mogoče je to začetek boljše in srečnejše bodočnosti za nas, stotisoče tvojih sinov in hčera, ki živimo tukaj, doma smo pa tam, одkoder si ti. V nas je vse tako sveže in živo, kakor tisti dan, ko smo v davnih časih zapuščali rodno zemljo in če že ne moremo pričakovati, da se kdaj vrnemo v tvoje naročje, bi vsaj želeli, da bi bilo malo več ljubezni, malo več razumevanja za nas. Vem, da imate svoje težave in probleme, čutim, da mlada Jugoslavija še vedno ni

na tisti trdni skali, ki bi bila važen temelj za vse bodoče čase. Razumevam številne domače probleme, zakaj družina je velika med Triglavom in Egejskim morjem, med našim Jadranom in obalo Črnega morja. Vem, da mladost le prehrada pozablja na tisto, kar bi moral biti največje in najsvetjejše, večno prel očmi in pravzaprav edina smernica za vsak korak in vsako delo. Bili so trenutki, ko se je pojavljala v naših srečih skrb, ali bo, ali ne. Toda v prvih dvajsetih letih tvojega svobodnega življenja se je izkazala skupna velika poteka duše združenega naroda jugoslovanskega: v vsaki večji krizi je privrelo na dan kakor svež planinski studenec: skupni čut, skupna vez vsega Slovanstva. Četudi med sabo z malenkostmi razdvojeni, smo pri velikih važnih vprašanjih in problemih vselej edini.

Vajeni smo bojev, vajeni samozatajevanja, vajeni vsega, kar pomenja trpljenje na tem

Nadaljevanje na 2. strani.

Značaj Jugoslovenskog Učešća na Svetskoj Izložbi u New York-u

INŽINIER Z. S. GAVRILOVIĆ New York City

Svetska izložba u New York-u je veličanstvena panorama idealne budućnosti čovečanstva. Glavna tema izložbe je, da prikaže: "Srećniji način američkog života priznavajući i uzajamnu zavisnost ljudi, i stvaranje boljeg budućeg sveta pomoću današnje tehnike". Dva perspektiva bliske budućnosti, prožete duhom mira, čivo je oertana i simbolički izražena na razne načine kroz umetničke radove, koji se odnose na celokupno polje ljudskih tvorevin od kamenog do mačinskog doba. Samo moćna demokratska Amerika mogla je do podusme jedno vaspitno poduzeće takvih razmera.

Stalno promenljiva panorama istorije pokazuje postepeni napredak tehnike uporedno sa proširenjem delokruga ljudskog poznavanja nepromenljivih zakona prirode. Još u prvoj polovini prošlog stoljeća Faraday, slavni engleski fizik, otkrio je zakon o pretvaranju mehaničke energije u električnu energiju, i postavio osnovu modernoj električnoj industriji. Godine 1878., Thomas Edison, pronašao je prvu električni sijalici i omogućio stvaranje veličanstvenih scena i noćnih prizora na svetskoj izložbi, koja se kupa u moru svjetlosti dugim boja. Četrnaest godina dočinje, Nikola Tesla, jugoslovenski genije iz kršne Like, pojno je i konstruisao prvi polifazni motor naizmjenične struje, koja se danas universalno upotrebljava u prenošenju električnih energija visokih vođa na velike distane. A godine 1896—1900 Mi-

hajlo Pupin, naučenjak svetskog glasa iz ravnog Banata, izumio je metodu odabiranja oscitatornih radio talasa i razvio telefoniju na veliku daljinu pomoću svojih induktivnih kalemova. Teslini i Pupinovi pionerski radovi na polju struja visokih frekvencija jesu osnovni naučni principi današnje moderne telefonije i radio telegrafije.

Dvadeseti sek je epoha bezične telegrafije, međunarodne radio emisije i televizije. Čovečji glas, izbačen u obliku kratkih električnih talasa, čuje se momentalno na svakom delu globi. Ladije i aeroplani u stalnom su dodiru sa zemljom pomoću električnih veza. Čak i slike predmeta u miru i kretnju prenose se pomoću električnih talasa i umnožavaju na izveznoj daljini. Ovaj ogroman razvitak primenjene nauke za vreme našeg života znatno je izmenio naš pojam o daljinama. Danas na svetu nema više udaljenosti i usamljenosti. Ceo naš društveni i ekonomski život zavisi sve više i više od saradnje čovečanstva i proizvoda nauke. Mi smo u pravome smislu uzajamno zavisni članovi integrirane društvene zajednice.

Krajnji ishod ovih dubokih dejstava tehnike na društveni i ekonomski život budućih generacija zavisi od balansa civilizacije i kulture. Pod rečju civilizacija razume se skup mehaničkih instrumenata i materijalnih sredstava kojima se služimo u svakidašnjem životu.

Kultura je zbirka duhovnih i humanitarnih vrednosti izraženih u umetnosti, književnosti i veri. Drugim rečima, civilizacija je ono što upotrebljujemo, a kultura je ono, što smo u stvari. Prema tome, kulturni stupanj jednog naroda ceni se prema njegovoj umetnosti i književnosti. A muzika, više nego i jedna druga umetnost, izražava najintimnije dubine čovečije duše.

Duhovni razvitak i kulturni stupanj šezdeset stranih naroda biće izražen na ovoj svetskoj izložbi kroz niz raznolikih muzikalnih i glasovnih priredaba. Program će obuhvatiti celokupnu istoriju muzike od primitive plemenskih pesama do današnje sinteze. Za koncertne programe već su angažovani umetnici svetskog glasa: Fritz Kreisler, Marion Anderson, Jascha Heifetz, Lili Pons i Jan Kiepura. Pored toga, razni osibori rade, da se dovede pariska opera, madjarska opera, kao i ruski, poljski i rumunski baleti.

Dok šezdeset stranih naroda sudjeluje definitivno na ovoj znamenitoj seriji muzičkih priredaba i troše milione dolara, da pokažu, ko su i šta su, — do te jugoslovenski priredjivački odbor sedi skrštenih ruku i tvrdi, da nema kredita za kulturnu reprezentaciju jugoslovenskog naroda. Nadamo se, da Generalni Komesar Jugoslavije neće dozvoliti, da se u interesu uštide nekoliko hiljada dolara upropasti jugoslo-

venska umetnička i muzička reputacija, koja je isto tako važna kao i izložba trgovackih proizvoda i lepote zemlje. Tačna ušteda bila bi i neuhešna i štetna za ugled jugoslovenskog naroda.

Kroz muzika i narodne pjesme sačuvan je jugoslovenski jezik, vera, običaji i tradicije. Muzika i pesme dale su inspiracije i moralne snage jugoslovenskom narodu, da nakon petovekovne teške borbe ostvari svoje nacionalne ideale. Rečju, da nije bilo pesme i muzike, nebi bilo ni današnje Jugoslavije.

Jugoslovenska vlada učinila je ogromnu pogrešku, ako iz budžetskih razloga onemogući, da se pojavitmo pred javnost sa odabranim radio programom na dan otvaranja paviljona i kraljevog rođendana. Maša materijalna žrtva, skopćana sa angažovanjem jugoslovenskih umetnika i umetnicica za ovu otmenu kulturnu reprezentaciju, isplatila bi se mnogostruko. Ovo je retka i sjajna prilika, da pokažemo svetu, da Jugosloveni nisu samo primitive junaci na bojnome polju, već i dostojni članovi kulturne zajednice naroda. A, radio emisija naših divnih kompozicija i melodičnih pesama pobudila bi kod jugoslovenske omladine, rođene u ovoj prijateljskoj i demokratskoj zemlji, dublje interesovanje i jače oduševljenje za kulturne tečovine njihovih predaka.

Z. S. Gavrilović,
Maja 1939 god.
New York City.

POZDRAVLJENA, MATI DOMOVINA!

Nadaljevanje s 1. strani.

svetu, samo enega več ne: tvojega jarma in sužnosti. To je velika tolažba nam, ki živimo daleč od tvojega naročja, o domovina, ker nam to jamči, da prihaja tudi tvoj dan.

S hvaljenoščjo v naših srceh se spominjamo, mati domovina, tisočev in tisočev tvojih junakih sinov, ki so žrtvovali za svobodo naše domovine najviše, kar so mogli dati; svoje življenje. Spomni se tudi ti tisočev in tisočev tistih, ki so morali iskati v tujini tega cesarja jim domovina ni mogla ali ni umela dati. Saj so legli k večnemu počitku z vsem tem, kar je še danes živo v nas: z večno ljubeznijo in spominom na te.

Stotisočje nas je še v okviru naše nove domovine, te čudnej zemlje, koder izginja in se pretaplja vse, kar so prinesli naši vsega sveta sabo. Tudi nas je vedno manj, tudi mi gremo za tistimi, ki so šli pred nami. A vendar rešimo in o-

hranimo lahko še mnogo, poglavito pa to, da večimo naši, tukaj rojeni mladini zavest, da bo vedela vsaj, odkod je in

kam spada. Dvajset let čakamo, da nas vprašaš: česa potrebujete vi, moji sinovi in hčere — v čim vam more pomagati moja roka. Zakaj mi smo dali in dajali dokler smo mogli, danes konaj zmagujemo

žrtve, da vzdržimo za silo našo in kulturno življenje. Ne pozabi nas, kakor nismo pozabili mi tebe, in ko se vrneš, izroči vsem svojim otrokom naše iskrene pozdrave.

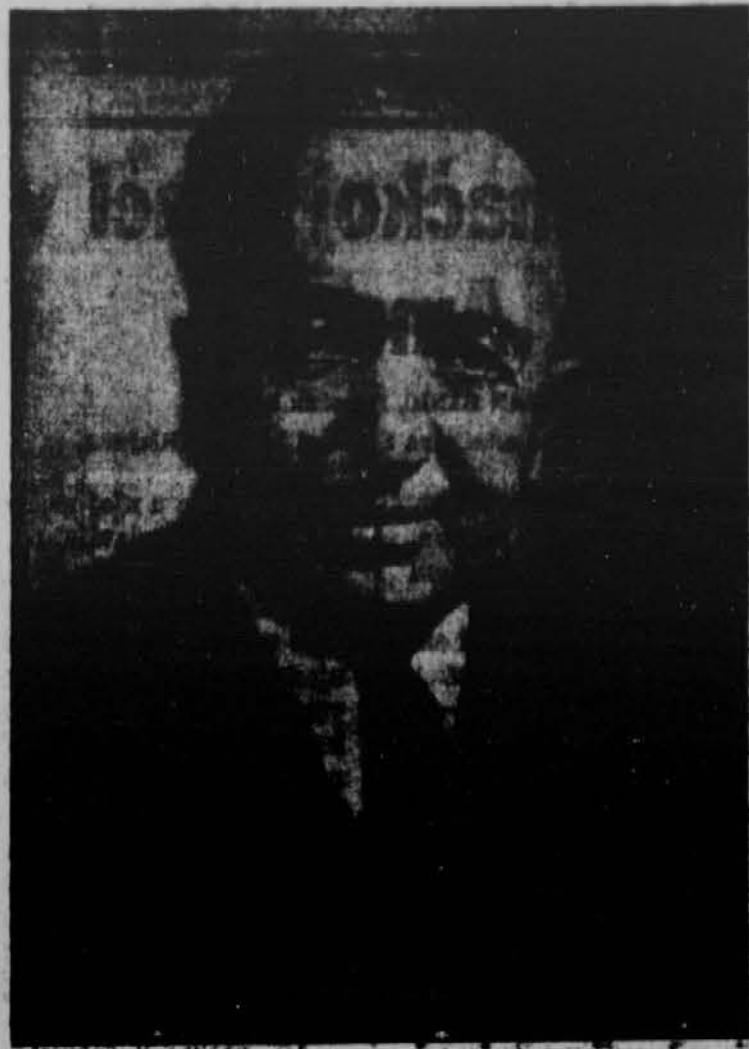
Odkrito se radujemo v trenutku, ko stopaš v imenu združene in svobodne Jugoslavije med svobodne svetovne narode za najvišje ideale človeškega sreca, za največe vrednosti človeške duše: svobodo, bratstvo in večen progress. Iskreno nam dobrodošla, mlada, čvrsta, svobodna Jugoslavija — pozdravljenja, mati domovina.

HVAR...

One of the beautiful Dalmatian islands in the setting of the blue Adriatic is Hvar. The climate here is very mild and because of this and excellent bathing beaches it is a favourite wintering place.

NEKAJ PODATKOV IZ ŽIVLJENJA IN DIPLOMATSKE SLUŽBE G.

Konstantina Fotića**KONSTANTIN FOTIĆ**

Jugoslovanski poslanik in glavni komisar jugoslovenskega oddelka na Svetovni razstavi v New Yorku

Da bo življenje in kariera g. ministra Konstantina Fotića našim čitateljem malo bolj znano, prinašamo tukaj glavne točke njegovega uspešnega in zanimivega delovanja:

Gospod minister Fotić se je rodil v mestu Šabacu, v Srbiji. Poročen je s Hrvatico in imata eno ljubezljivo hčerko. Vsi živijo v Washingtonu, D. C. Obe balkanski vojni in svetovno vojno je s lužil v srbski vojski in od pripravnega redova-vojaka dosegel čin kapetana I. razreda. Za svojo hrabrost je bil odlikovan s sledečimi odlikovanji: Red Belega orla; Zlato svetinjo za junaštvo v vojni; srebrno svetinjo za junaštvo v srbsko-turški vojni 1912; svetinjo iz srbsko-bolgarske vojne 1912; svetinjo svetovne vojne 1914-18; red Sv. Save I. razreda.

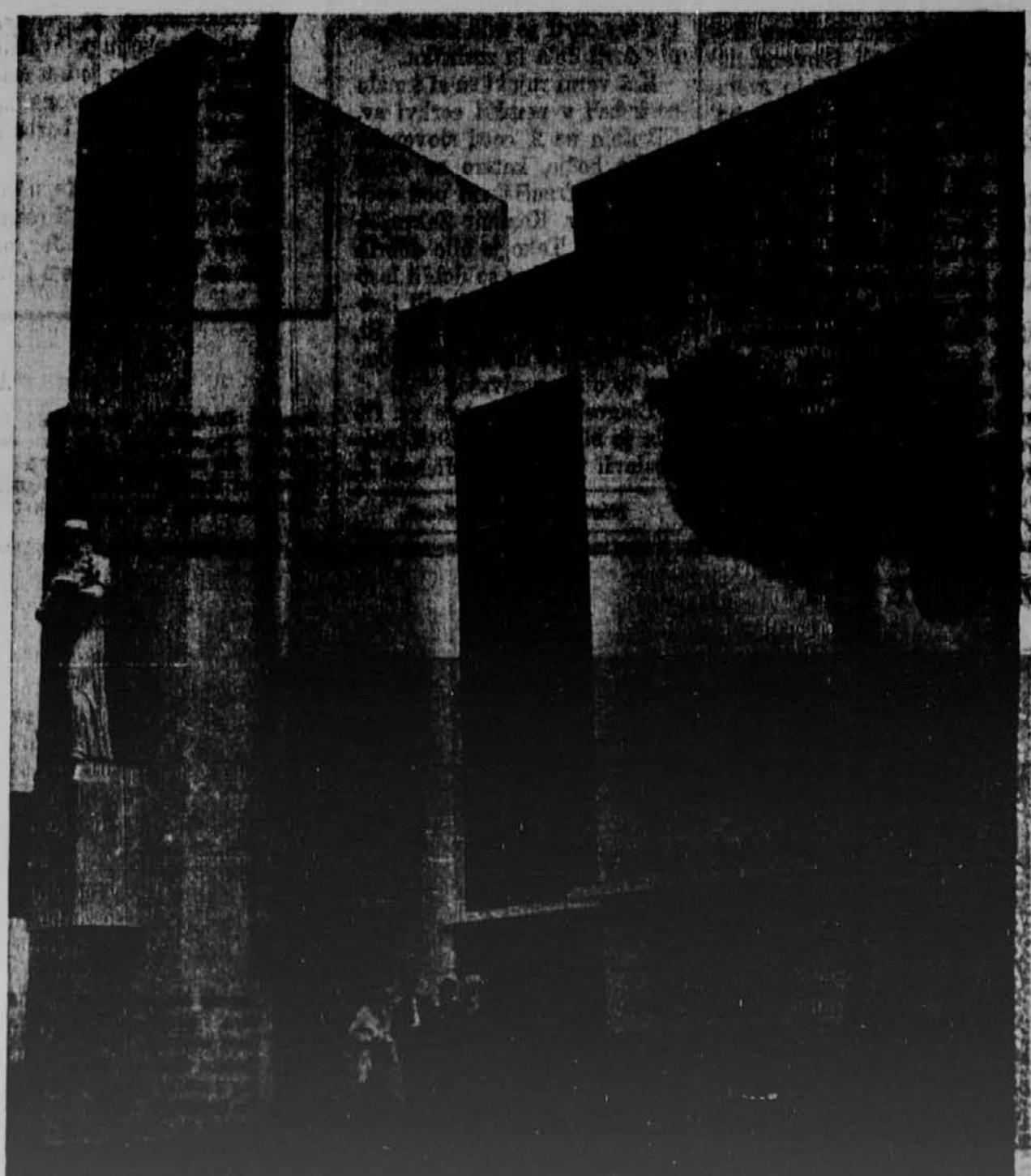
V diplomatsko službo je stopil leta 1917 in sicer kot ataše ministrstva zunanjih zadev in legacije v Bernu, Švica; 1. avgusta 1918 imenovan za atašeja v Parizu; 15. oktobra 1918 zopet v ministrstvu za zunanjje zadeve; 3. marca 1919 tajnik poslanstva v Stockholmu, Norveška; 22. marca 1920 tajnik poslanstva na Dunaju; istočasno od 1. februarja do 1. avgusta dodeljen jugoslovenski delegaciji pri mirovni konferenci v Parizu; 14. septembra 1921 postal sekretar poslaništva v Londonu; 9. oktobra 1924 imenovan generalnim konzulom na Dunaju; 22. novembra 1924 imenovan generalnim konzulom v Carigradu; februarja meseca 1926 prideljen kot strokovnjak na 7. kongres Lige narodov v Ženevi, Švica; 5. decembra 1926 imenovan svetni-

za politične ekonomije za konferenco za razoroževanje v Ženevi, Švica; 2. februarja 1927 imenovan svetnikom na poslaništvo v Parizu; 17. februarja imenovan stalnim delegatom pri Ligi narodov v Ženevi, Švica; aprila in maja leta 1928 prvi delegat k 10. in 11. mednarodni Delavski konferenci v Ženevi; septembra meseca 1928 kot delegat 11. konference Lige narodov in podpredsednik V. zasedanja; oktobra 1928, postal predsednik delegacije mednarodne konference za ekonomično statistiko v Ženevi; 14. februarja 1929 imenovan direktorjem političnega oddelka ministrstva zunanjih del; leta 1929 predsednik na komisiji opija pri Ligi narodov; leta 1929 delegat na konferenco Lige narodov v Madridu, Španiju; februarja meseca leta 1929 delegat 10. rednega zasedanja; 7. decembra 1929 je bil postavljen polnomočnim poslanikom za Moskvo, Rusija; 11. decembra 1929 postal direktor politične sekcije v ministrstvu zunanjih del; meseca januarja 1930 imenovan delegatom Lige narodov v Ženevi; leta 1930 imenovan delegatom 2. konferenčne v Haagu, Nizozemsko; februarja meseca I. 1930 delegat na konferenco za poravnavo mađarskih vojnih reparacij v Pa-

rizu; marca meseca leta 1930 postavljen delegatom k Ligi narodov, Ženeva, Švica; meseca junija 1930 je postal član kraljevske delegacije na konferenci ministrov Male antante; leta 1930 imenovan delegatom rednemu zasedanju zborovanja Lige narodov; 29. oktobra 1930 imenovan podtajnikom ministrstva zunanjih del; meseca januarja in maja leta 1930 postavljen delegatom na komisiji Lige narodov, oktobra meseca leta 1933 imenovan polnomočnim ministrom za ameriške Združene države v Washingtonu, D. C.

Izgori navedenega je lahko razvideti potek diplomatskega dela g. ministra Fotića zadnjih 22 let v Evropi in Ameriki. O tem bi se lahko napisala debela knjiga. Lahko trdimo, da ima naša domovina malo takih sposobnih mož, kot je ravno redanji naš poslanik v Washingtonu. Ne samo naša stara domovina, ampak celokupno naše diplomatsko predstavništvo, in vsi izseljenec smo lahko ponosni, da vodi diplomatsko službo, in da nas zastopa pri Beli hiši v teh resnih in težkih časih ravno g. minister Fotić, o katerega zmožnostih je

Nadaljevanje na 6. strani.

JUGOSLOVANSKI RAVILIJON

Pogled v domovino

Dokler slovenski rod biva, po zemlji hod,
bode slovelo slovensko dekle . . .

Obiskovalcem Razstave

Spisal REV. EDWARD GABRENJA

Svetovna razstava v New Yorku je tu. Odpril jo je sam ameriški predsednik Franklin D. Roosevelt 30. aprila 1939. Za naše slovenske rojake in za Jugoslovane sploh pa bo 23. maja pomemben dan, zakaj takrat bodo odprli Jugoslovanski paviljon na Razstavi.

O priliki tega važnega dočinka bodo naši Slovenci iz vseh krajev Amerike in sveta prihiteli v New York. Treba jim iti na roko.

Kadar pride Slovenec v tujo slovensko naselbino, hoče videti najprej vse slovenske ustanove, kakor slovensko cerkev, šole, narodne domove itd.

Tudi naši rojaki, ki bodo prisli v New York na Razstavo, bodo želeli videti našo slovensko cerkev in bodo tam v domačih okolišinah izpolnjevali verske dolžnosti. Za te naše goste naj podam nekaj o naši slovenski fari Sv. Cirila v New Yorku.

Kdo naših rojakov ni videl New Yorka? Saj je večina njih stopila prvič na ameriška tla baš v New Yorku. Lepo ste vilo naših ljudi pa si je izbralo New York za svoje stalno bivanje, zlasti naši večji slavniki in spretne slavnikarice iz Domžal in sosednjih župnij. Pri tej obrti je bilo nekoč zanje dosti dela in zaslužka.

Kot verni rojaki so si kmalu dočakali v nemški cerkvi sv. Nikolaja na 2. cesti slovensko službo božjo, katero so vršili slovenski frančiškani pod vodstvom Rev. Kazimir Zakrajšeka OFM. Tako je bilo dobroih osem let, prečno so dobili lastno župnijo in si postavili lastno cerkev Sv. Cirila na St. Mark's Place ali na Osmi, kakor to cesto nazivajo.

Blagoslovitev cerkve sv. Cirila je bila 4. julija 1916. Blagoslovil jo je Mgr. Michael J.

Nadaljevanje na 6. strani.

Slovenačkoj Braći v Americi

MILAN BANIĆ, Pomočnik komesara

Jugoslovenske sekcije na Svjetskoj izložbi u Njujorku.

Imajući pred očima veliku svjetsku izložbu u Njujorku, smatram za potrebno, da Vam nputim ovo par riječi:

Jugoslavija i svi njezini stavnji dijelovi — slovenačke, srpske i hrvatske zemlje — zaslužili su, da budu bolje, potpuno, pa i dostojnije, prikazani na velikoj reviji nacija, koja se zove svjetska izložba u Njujorku. A i Vi, braćo naša iz "dovete naše banovine", zaslužili ste, da Vam se Jugoslavija na ovoj izložbi doljenje pretstavi.

Nije sada vrijeme da iznosimo razloge, zbog kojih Jugoslavija na njujorškoj izložbi istupa mnogo skromnije nego na pr. Rumunija, Turska, čak i Irska. Trebaće o tome kasnije da se povede riječ!

No, iako Jugoslavija nije, na ovoj izložbi, zauzela rang koji je punim pravom pripada, ipak se nadam da ćete Vi, naša američka braća, jugoslovensku izložbenu sekciju prihvati kao nešto svoje, kao jednu manifestaciju našega i svoga nacionalnog nastojanja, borbe i napora.

I vjerujem da ćete, u što većem broju, posjetiti i razgledati ovu našu sekciju. Jer, ma da ona ne briljira sjajem i rasko-

šju, ipak ćete u njoj moći osjetiti da je Jugoslavija, od Triglavu do Djerdjelije, jedna od najlepših i od prirode najbogatijih zemalja na svijetu, da je njezin narod, ponosio se on slovenčkim, srpskim ili hrvatskim imenom, jedna Bogom obdarena rasa, talentovana, sposobna i junačka. Osjetit ćete i u ovoj našoj izložbenoj sekciji, da srpstvo, hrvatsstvo i slovenštvo imaju svega u izobilju, i da im, za sada, nedostaju jedino: sloga, solidarnost i saradnja u daleko punijem obimu.

Ali, poslije 2 decenija međusobnog gloženja, nerazumijevanja i sumnjičenja, ipak je na pomolu naša puna srpsko-hrvatsko-slovenačka harmonija. I kad do nje dodje — daj Bože, da što skorije dodje! — s ponosom ćemo moći gledati u oči svakoj nacijsi na zemljinoj kugli, jer tada će Jugoslavija, van svake sumnje, biti zemlja zamjernog napretka na svim područjima ljudske djelatnosti.

S tom željom i nadom u to, pozdravljam Vas srdačno, braće Slovenci u Americi! Pozdravljam, da bome, pored Vas, i braću američke Hrvate i Srbe!

Milan Banić,

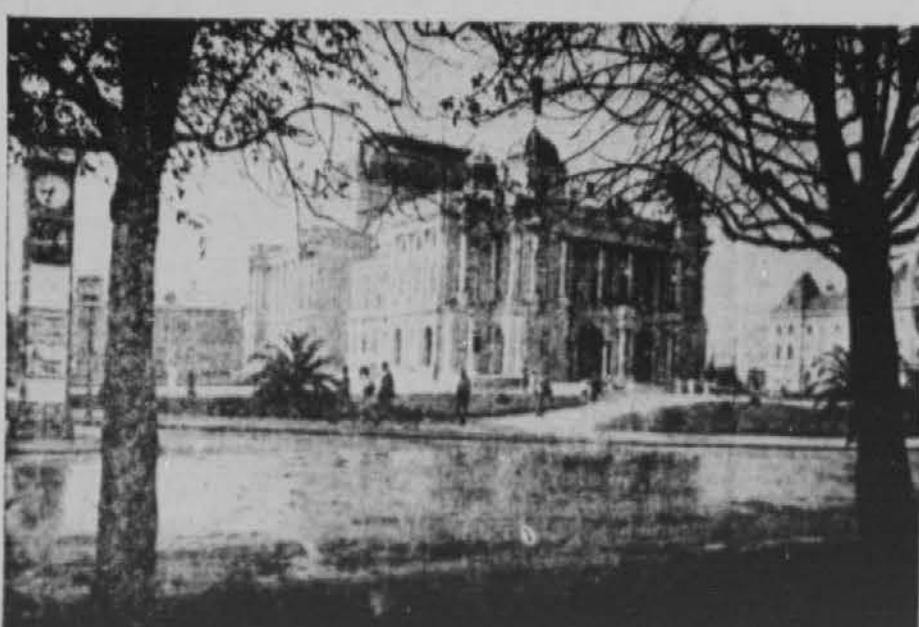
BELGRADE

Beograd (Belgrade), the capital of Yugoslavia is situated at the confluence of the Sava and Danube rivers. — This picturesque but modern

city has fine parks, excellent museums, monuments and the beautiful surrounding countryside will leave pleasant memories to the visitor.

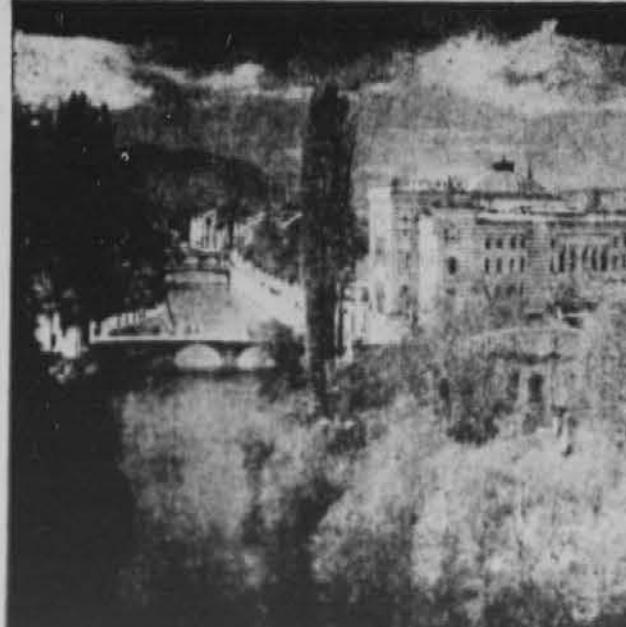
In the last few years Belgrade has grown from a modest Balkan town of hardly 100,000 inhabitants into a city of over 300,000 people.

ZAGREB...

Zagreb has a charm of its own. Broad streets, well-kept avenues, good hotels, famous theatres, fine imposing rows of houses and public buildings, make Zagreb indeed a well-planned and beautiful city.

SARAJEVO...

BEOGRAD...

POZDRAV PRED
SEDIKA SVETOV-
NE RAZSTAVE

Grover A. Whalen

Naslednji pozdrav je poslal Grover A. Whalen, ravnatelj Svetovne razstave:

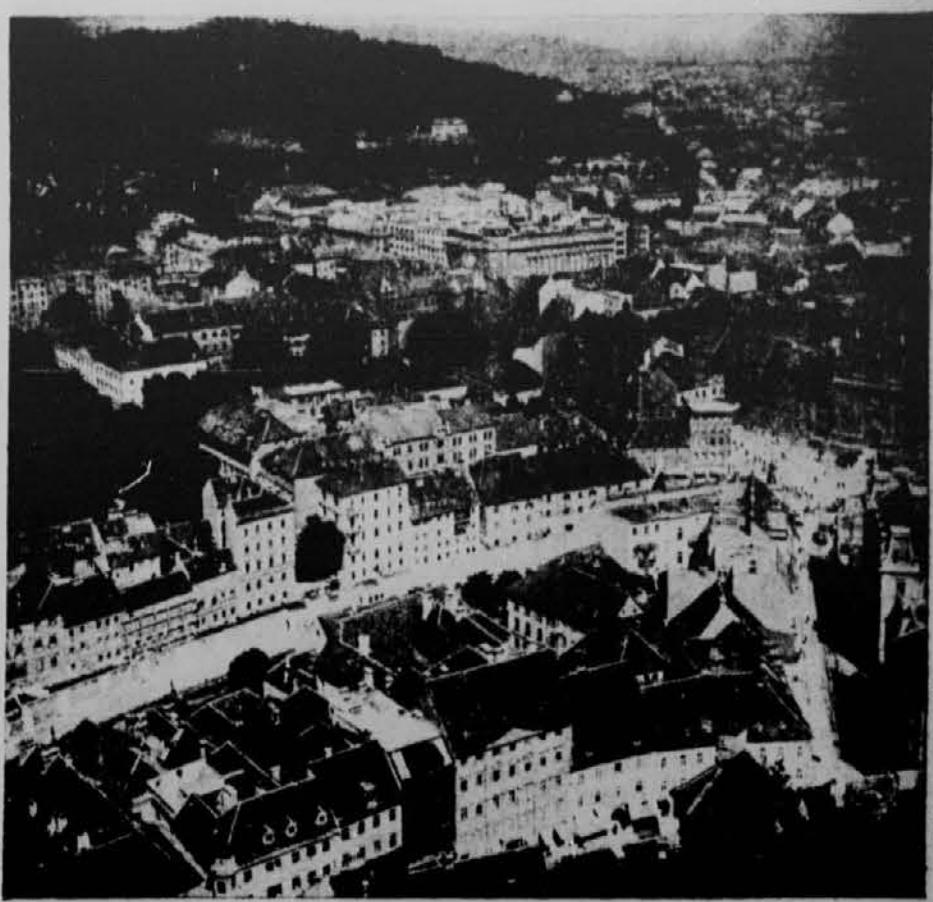
To the Editor, Glas Naroda
216 West 18th Street
New York, N. Y.

At a moment when the Yugoslav Pavilion at the New York World's Fair is about to be formally dedicated, I am pleased to extend to you and your readers these few words of invitation and welcome to the entire exhibition and to suggest that use be made of the opportunity to renew home or friendly ties by visiting the exhibits of the Yugoslav people.

Grover A. Whalen
President, New York World's Fair 1939 Incorporated.

No one can resist the fascination of Sarajevo in Bosnia. Located on the river Miljačka, with a background of high mountains, Sarajevo has all the glamour of the Orient contrasted with the modernity of the West.

LJUBLJANA...

Ljubljana with its medley of modern buildings, pleasant villas and interesting dwellings, forms a most attractive sight. The mixture of mellow age and modernity harmoniously is one of Ljubljana's most interesting features.

Tujski promet v mestu New York

Spisal LEO ZAKRAJŠEK

Mesto New York je svetovno pristanišče in tudi svetovno finančno in trgovsko središče. To pomeni, da že vsakovrstni važni opravki neprestano vanj prinašajo veliko število obiskovalcev, ne samo iz naše republike, temveč tudi z vsega ostalega sveta.

Računa se, da pride v normalnih časih v New York povprečno 100,000 tujev na dan. Dalje se računa, da vsak teh zunanjih obiskovalcev ostane tukaj dva dni. Iz tega sledi, da je v našem mestu stalno povprečno dvestotisoč tujev, katere je treba prenočevati, jih hrani in zabavati.

Kljud temu, da mora mesto skrbeti v vseh teh ozirih za svojih 7,660,000 stalnih prebivalcev, vprašanje prehrane tujev ni za mesto nikak problem. Naših 14,000 restavracij, gostiln in javnih obednic s svojimi 55,000 natakarji in natakaricami zlahkoto nasičuje še tuje goste in bi jih zlah-

koto oskrbovalo še dvakrat in trikrat toliko.

Tudi vprašanje zabave za tuje mesti ne dela skrbi, kajti naših 3000 gledališč, muvičev in drugih zabavišč s 15,000 new-yorških muzikantov in pevecem je zmožnih nuditi vsakovrsten "good time" še tako velikemu navalu tujih obiskovalcev.

Resnejše pa je vprašanje prenočišč. Pri normalnem dotoku tujev se ne napolni niti naših 1000 hotelov v glavnem delu Velikega New Yorka — na otoku Manhattan. Poleg tega imamo na Manhattenu še okrog 1500 hiš in apartementov z opremljenimi sobami (furnished rooms), katerih se zlasti revnješi obiskovalci poslužujejo v znatni meri. Vpoštevati je dolje treba, da se veliko število tujev nastani pri svojih sorodnikih in prijateljih. Zato bi nam kakih nadaljnjih dnevnih 50,000 tujev tudi glede preno-

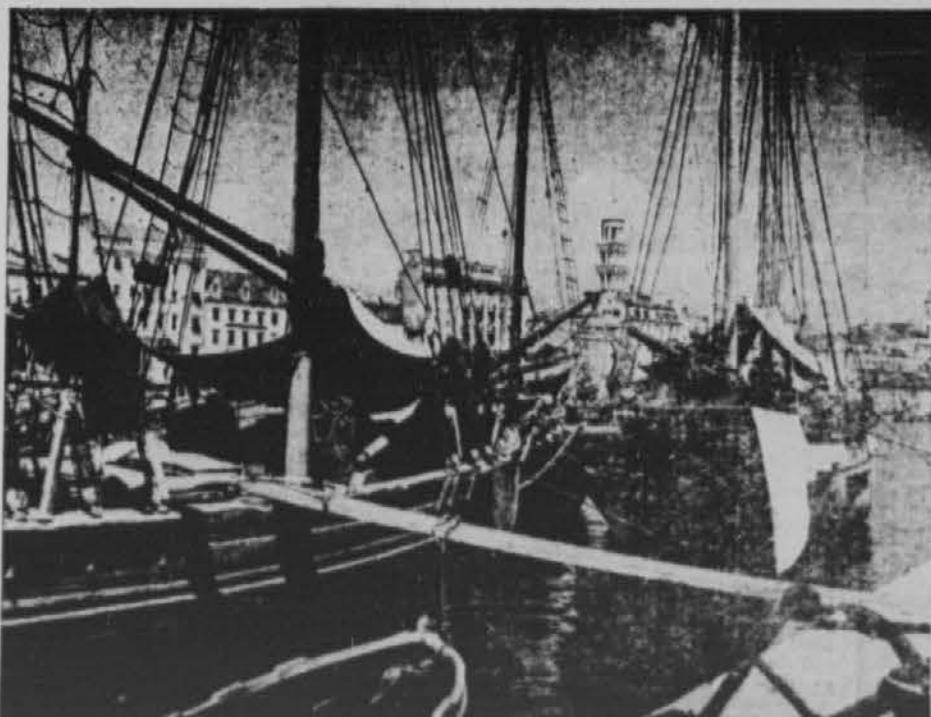
čišč ne delalo sivih las. Za tak eventualni narastek je New York že pripravljen.

Naša sedanja svetovna razstava pa je tako velik pojav, da obeta taksirati naš obsežni tujsko-prometni stanovanjski aparat preko njegovih mej, zlasti v času med 15. junijem in 15. septembrom. Pričakuje se, da bo v tej dobi povprečno dnevno število dosegal 200,000 zunanjih obiskovalcev ter da se bo njihovo bivanje raztegnilo za en dan, to je, da vsak ostal tukaj povprečno dni. To pa pomeni, da bo New Yorku v omenjeni dobi povprečno od 600,000 tujev, v najslabšem slučaju se računa to število na pol milijona. Prenočevati tako ogromno število po seveda ni lahka naloga.

Najslabše pri vsem tem pa je to, da dotok teh tujev ne bo enakomeren, temveč da jih

Nadaljevanje na 8. strani.

SPLIT...

Waterfront scene in the busy seaport city of Split . . . Rightfully are the Dalmatians proud of their heritage, the sea. In all parts of the world you will find these hardy seafarers on fishing vessels and harbor craft of all description—yes, many a majestic liner ploughs her way into port under the guidance of skilled Dalmatian navigators.

OBISKOVALCEM RAZSTAVE

Nadaljevanje s 1. strani.

avelle, ki je še danes v svojem 82. letu župnik katedrale Župnije v New Yorku. Prvi župnik naše fare je bil Rev. Benignus Snoy, OFM., ki je daj profesor v franciškanskem semenišču v Lemont, Ill. Drugi župniki, ki so župnikovali v fari sv. Cirila so bili: tev. Cherubin Begelj, Rev. Aleksander Urancar, Rev. Hrvoje Podgoršek in podpisani. Tako slovenska faru v New Yorku že 23 služi našemu slovenskemu ljudstvu v New Yorku, Brooklynu in okolici.

V začetku fare so skoraj vsi ljudje stanovali okrog cerkve Osmi v New Yorku. Pojedine, ki so se raznere izdale in so ljudje bolj začeli, so začeli se seliti v Brooklynu. Nekateri so kupili svoje hiše, drugi pa so iskali boljše stanovanje. Danes večina naših ljudi stane na Brooklynu in na Long Island.

Cepav so zdaj dateč od cerkve, so naši Slovenci še zmeraj ponosni na našo slovensko faro in jo lepo podpirajo. Ne morejo pozabiti prvih let v novi domovini, ko niso imeli svoje lastne cerkve, in tudi ne morejo pozabiti dela in truda, ki

so ga imeli, ko so zidali cerkev.

Cepav je naša cerkev precej precej oddaljena od Razstave — naša cerkev je v Manhattan, razstavišče je pa v Flushing — imamo dobro zvezzo z "elevated" železnicami. Na vogalu Oseme česte sedete na vlak in v pol ure ste že v Flushing.

Nedeljske svete službe so pri nas ob 8. in 10. uri. Pri maši ob 8. uri poje zbor naših mladih deklet. Ta dekleta so že pele na radio na Nat. Broadcasting Co., in bodo zopet nastopile v nedeljo 26. maja. Pri maši ob 10. uri pa poje našmešani zbor. Člani in članice tega zbora bodo peli na Razstavi ob otvoritvi Jugoslovanskega paviljona, 23. maja. Ob zboru sta pod vodstvom znanega pevovoda Jerry Koprivšeka.

Ko prideš v New York na Razstavo, nam boste vsi dobrodošli. Vem, da boste vsi želeli vršiti verske dolžnosti v domačih okoliščinah. To boste lahko storili v slovenski cerkvi na St. Mark's Place v New Yorku. Vas prav prisrečno vabimo in klicemo: "Dobrodošli!"

KOMISAR MILAN BANIĆ NA JUGOSLOV. IZLOŽBI V NEW YORKU

Slika na desni predstavlja namestnika generalnega komisarja za jugoslovanski izložbo na Svetovni razstavi v New Yorku, g. Milana Banića.

KAKI PODATKI VZV. IN DIPLOMATSKE SLUŽBE G. KONST. FOTICA.

Nadaljevanje s 3. strani.

tukaj nepotrebno govoriti, in o katerega velikem rodoljubju do svoje domovine nam priča vsak njegov korak, vsaka njegova beseda in posebno vsa njegova preteklost.

Vodstvo jugoslovanske izložbe na Svetovni razstavi je domovina poverila v roke g. ministra Fotiča in ga pri tej priliki imenovala za generalnega komisarja jugoslovanske izložbe v New Yorku. Kako srečna izbira! Vsi tisti, ki smo že videli prve osnutke jugoslovanskega paviljona v razstavnih prostorih, smo odnesli vtis, da nas ne bo strah pred velikim svetom, ko bo stopal na naša tla. Gotovo se ne moremo primerjati z velikimi in bogatimi narodi in njihovimi bogato okinčanimi pavijoni, ali vseeno, pisan teh vrstic vas zagotavlja, da ono, kar je, bo v dovoljni meri pokazalo vso lepoto naše stare domovine; vso življensko silo jugoslovanskega naroda in vso močno kulturno, ki je potekla iz samega tega naroda in za katerega lepo bodočnost nam priča in jamči vsa njegova preteklost in sedanost.

Njegova pisarna nosi naslov: Kingdom of Yugoslavia Exhibition of the New York World's Fair 1939, Room 1516, 225 West 34th St., New York, N. Y. Iz te pisarne izhajajo vse direktive glede vodstva jugoslovanskega oddelka na Svetovni razstavi v New Yorku. Vsi oni, ki želijo informacij glede trgovine, industrije, turizma in drugih vrst, naj se obrnejo pismeno na gornjo pisarno.

Gospod komisar Banić je v domovini znana in ugledna oseba. Rojen na Sušaku pred 48 leti, dovršil je svoje filozofske študije na dunajski univerzi. V svetovni vojni je začel v rusko ujetništvo, kjer je stopil kot prostovoljec v srbsko armado in postal podporočnik. Leta 1921 je začel svoje javno življenje kot časnikar in publicist. Izdajal je dnevnika "Novi list" in "Našo Slogo" na

JUGOSLAVIJA

NA SVETOVNI IZLOŽBI V NEW YORKU

Cenjeni gospod urednik:

Drage volje in z hvaležnostjo odgovarjam na Vaše cenjeno vabilo, da napišem nekoliko vrstic o onem važnem delu izložbe v našem jugoslovanskem prostoru, ki zanima ministrstvo za socijalno politiko in narodno zdravje.

V današnjih težkih mednarodnih razmerah mora vsak obiskovalec Razstave v New Yorku ceniti pogum, smotrenost in vestnost vseh omih odgovornih činiteljev, ki se niso blašili preteče katastrofe, vojne, temveč so ostali zvesti dani obljudbi, da bo tudi Jugoslavija častno zastopana na tej impozantni in zgodovinski Svetovni razstavi.

Dasi nimamo svojega lastnega paviljona, bo naš oddelek tam — sem prepričan — podal slehernemu gledalcu jasno, lepo sliko in trajen vtis naše nepozabne stare domovine.

Prispevek Jugoslovjanov kulturni Severne Amerike.

Ob pregledovanju in studiranju vsega razstavljenega materiala bo gotovo občutil tudi najbolj kritičen sin jugoslovenskih imigrantov-pijonirjev novo zadoščenje in ponos, da so mu prišli pradedi v Ameriko iz lepe in kulturno stare zemlje ob Jadranu.

Ameriški Jugoslovani za staro domovino.

Zavidanja verdnja je pa tudi reputacija in zgodovina v Ameriki. Njen prispevek kulturni in splošnemu blagostanju Severne Amerike je nad vse obličen in v obsegu transkontinentalen.

Naši starejši imigranti bodo pa s posebnim zadovoljstvom opazili dokaz, da stara domovina ni pozabila in da globoko ceni kulturno in materialno pomoč, katero so ameriški Jugoslovani prispevali zidaju zedinjene Jugoslavije.

300 let imigracije.

Pravijo, da Jugoslovani ni bilo na ladji "Mayflower". Vemo pa, da je že leta 1640 umrl med Indijanci v današnji državi New Mexico misjonar Jugoslov, baron Ivan Retaj.

Prvi zemljevid Kalifornije je napravil naš misjonar Ferdinand Koščak (Consagac), ki je prišel v Ameriko okoli l. 1730.

Sušaku. Zastopal je dosledno politični sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci na podlagi decentralizacije v Jugoslaviji. Delo, začeto po Franju Supilu v reškem "Novem Listu" je g. Banić verno nadaljeval. Leta 1932-34 je bil ataše za časopise v Parizu; leta 1935-38 je bil izvoljen za narodnega poslanca iz svojega rojstnega kraja sušanskega. Pri tej izvolitvi je vžival absolutno zaupanje ogromne večine volilev.

Gospod komisar Banić je o-

SPISAL SLAVE TROŠT

Izselniški odpostanec.

Slave Trost

Vsi poznamo delovanje slavnega škofa Friderika Baraga med Indijanci v državi Michigan, oziroma v krajih Velikih Jezer. Njegove knjige o indijanskih jezikih so filozofske vrednosti. Ob stoletnici (1930) njegovega ptičoda v Ameriko se lahko voziš iz Baraga City v Baraga County skozi Baraga State Forest v Michiganu.

Jack Boltz je opeval v "Valley of the Moon" prednost in nadarjenost jadranskih Slovanov, ki živijo v prelepi Kaliforniji, kjer je naš Dalmatinec Marko Rubassa zasadil in vceplil prve jablane (v Watsonville), California, okoli leta 1870.

V Fresno, Cal., je prinesel iz Dalmacije (1882) Štefan Mitrovčič mladike od smokve in tako je nastala nova industrija. Že leta 1892 na Columbia razstavi v Chicago so prejeli prvo nagrado za slike in grozdje naši rojaki iz Kalifornije.

Kdo je štel nagrade, katere je prejema za našo slavno kranjsko čebelico Rev. prof. in major Francis Jager iz Minnesota?

V New Orleans, La., in ob melukanskem zalivu je kontroliral industrijo z ostriganimi (oyster) rojakom Luka Jurišič.

Že pred več ko 200 leti je prišlo okoli 1200 jugoslovenskih protestantov iz Prusije (kamor so pobegnili v dobi protireformacije njihovi starši) v državo Georgia, kjer so se na-

Nadaljevanje na 8. strani.

ženjen in ima 16-letnega sina, ki se ž njim nahaja v New Yorku. Kakor hitro mu bo čas dovoljeval, bo gospod Banić obiskal naše važnejše naselbine po Ameriki, da vidi in se pouči kako živi in napreduje naš živelj v novi domovini, o čemur bo poročal vestno in energično na odločilnih mestih v Beogradu.

Kličemo mn: Dobrodošel v novi domovini!

Mnogo uspeha z jugoslovenskim oddelkom!

Največje Mesto . . . Največja Razstava

"Vse ceste peljejo v Rim," smo včasih rekli. Sedaj pa izgleda, kot da vse ceste peljejo v New York, največje mesto na svetu in na največjo svetovno razstavo, ki jo je še kdaj videl svet.

V celi zgodovini sveta more človeške oko na velikanskem, toda primeroma omejenem prostoru videti vse, kar je drugače mogoče videti samo, ako prepotuješ celi svet.

Pred teboj se razprostira širna plan najendovitejših poslopij, drevoredi, nasadi, vrtovi, jezera, slapovi, vodometi — in kaj še vse.

Vse naokrog se potaplja v morju nepopisnih barv. Obiskovalec mnogih razstav priznava, da je na Razstavi mogoče videti stvari, ki še niso bile razgrnjene pred človeškim očesom.

Celo predsednik razstavnega odbora Grover Whalen je bil začuden, ko je Angelo Rossi, župan Sam Francisca, kjer je letos tudi svetovna razstava, ob svojem obisku Razstave rekel:

"Imate razstavo, ki sebi nima para; naša razstava pa je prva za vašo. Naša dežela je dovolj velika za dve razstavi."

Vsakdo mora biti začuden, ko v poslju mesta New York vi-

I. HUDE — NEW YORK, N. Y.

di med drugimi zanimivimi stvarmi tudi statistiko o New Yorku. Med drugim tudi naslednje:

V mestnih knjižnicah si ljudje izposodijo vsaki dve sekundi eno knjigo; ob času največjega prometa, zjutraj in zvečer, ko gredo delaveci na delo, ali pa z dela, pelje čez 42. ulico 738 vlakov. Mestni finančni urad je največji za zveznim finančnim uradom, ki izplača vsak dan \$1,000,000.

Mesto New York ima površine 323 kvadratnih milij, ali 208,608 akrov. V dolžini od juga proti severu meri 38 milj, v širino od vzhoda proti zahodu pa 25 milj. Ima pet okrajev, v katerih živi po štetju leta 1938, 7,506,088 ljudi. Po narodnostih je 1,800,000 Židov, 440,000 Italijanov, 442,481 Rusov, 237,588 Nemcev, 238,339 Poljakov, okoli 4,000 Jugoslovjanov.

Druge zanimivosti New Yorka so:

Vse ulice merijo 5000 miljin bi po dolžini mogle vezati New York s San Franciscem. Najkrajša ulica je Edgar St., ki je dolga 58 čevljev.

Vsek dan odpelje iz mesta smeti in odpadke 5000 tovornih

nih avtomobilov. Pri tem delu je zaposlenih 14,900 delavcev.

26 vojašnic.

Letalnišča za osebni in poštni promet: Floyd Bennett, Holmes, Flushing, North Beach, Jamaica, College Point, k tem moremo dodati tudi še letališče v Port Washington in Roosevelt letališče v Garden City, četudi sta izven mestnega okrožja, in vojaško letališče Mitchell Field v Hempstead, L. I.

5 kopališč, katera obiše vsako leto 2,475,000 kopalcev.

58 mostov, med njimi 7 velikih, med katerimi je največji George Washington most, česar obok čez Hudson meri 3500 čevljev.

Raznovrstnih poslopij je 1,273,162 in 2,809 cerkva.

18,643 policistov in 2000 detektivov ter 6717 gasilcev. Lansko leto so požari povzročili škode za 7,787,335 dolarjev.

Pri avtomobilskih nesrečah je bilo v mestu lansko leto ubitih 943 oseb, poškodovanih pa 33,282.

Plesnih dvoran je 364, kabaretov 1516, gledališč 696.

Hotelov je 326 s 160,000 sobami.

Fiorello H. La Guardia, župan mesta New York.

Mesto porabi na leto: 244,000 funtov presnega masla, 500,000,000 funtov rib, 212,000,000 funtov kuretine, 202,00,000 dratov jaje, 1,263,948,00 kverton mleka, 65,886,718 funtov sira in 2400 železniških voz ovih. Vsako leto izdajo newyorčani za živež 3 milijade dolarjev.

V pristanišču je 720 pomolov, katerih najdaljši meri 1100

Nadstavljanje na 8. strani.

AEROGRAF, KI KAZE CESTE VODEČE K SVETOVNI RAZSTAVI V NEW YORKU

"U.S. N. Y. W. F."

TUJSKI PROMET V MESTU NEW YORK

Nadaljevanje s 5. strani.

Bo danes toliko manj, jutri tako več, kakor bodo pač vplivali dogodki, razmere in vreme. Enakomeren dotok bi našel ogromnemu številu še ne bil tako težak problem, toda pri navalih, ki se bodo od časa do časa pojavljali, je pa nemogoče pričakovati, da bi se moglo vsakega obiskovalca tudij s prenočiščem sto-procentno zadovoljiti. Toda kljub temu sem mnenja, da ne bo treba nobenemu obiskovalcu prenočevati na klopi v parku, ako sam ne bo hotel in ako bo imel denar, da si prenočišče najame.

Ker je omenjen denar, na katerega se koncem konca vsa ta vprašanja reducirajo, naj še pripomnim, da so naši hoteli že sedaj nekoliko zvišali svoje cene ter da bodo z njimi najbrže nekoliko poskočili v poletnih mesecih. Imeli so precej "slabih" let v sedanji depresiji in sedaj vidijo ugodno priliko, da prejšnji primanjkljaj nekoliko stabilizirajo.

Rojakom, ki so namenjeni obiskati New York v prihodnjih mesecih, se svetuje, da si določijo po možnosti sobe v hotelu že vnaprej rezervirati, zlasti ako reflektirajo na bivanje v hotelu srednje vrste, kajti za te je največ povpraševanja.

Osim pa, ki bodo prišli v New York brez vnaprej rezerviranih sob, pa se priporoča, da naj ne sprejmejo takoj vseke cene in vsake sobe, aко se jim zdi cena pretirana, kajti naravno je, da bodo skušali hotelirji položaj pretiravati in se tako okoristiti preko opravičene mere. Nekoliko obotavljanja in "glihanja" vtegne imeti ugodne posledice.

Končno je umogim našim rojakom New York že znan in si bodo zato znali v vsakem slučaju pomagati, a drugi pa imajo tukaj kakega sorodnika ali znance, na katerega se lahko obrnejo za posredovanje in pomč v slučaju potrebe.

SCENIC JEWELS

BLED...

Bled is the loveliest lake in Slovenia. On an island in the center of the lake is the Church of the Virgin. As the morning mist rises from the waters of the lake only the spire of the church is visible; gradually there unfolds before your eyes a fairy-land picture of such simple beauty that to find its equal one must travel far.

BOHINJE

In sharp contrast to Lake Bled, but no less beautiful is Bohinje. Here in a quiet valley entirely surrounded by dense forests, with a background of mountains, serenely poised like an immense amphitheater, this lovely jewel of Slovenia.

Mi na Svetovni razstavi

R. F. HLACHA

 O sem lani ob priliki poletnih počitnic obiskal stare prijatelje v Pittsburghu, Clevelandu in drugih mestih na poti, sem dobil vtis, da ga ne bo rojaka, ki ne pride v New York ob priliki Svetovne razstave. Seveda pa mnogih ostane samo pri želji, število rojakov, ki pride, pa bo vendarle precejšnje.

Im ne bo jim žal. Kajti newyorka svetovna razstava je zares nekaj kolosalnega v pravem pomenu besede, kakršne še ni bilo na svetu. Ogledati si jo v enem dnevu je nemogoče, tudi če nima človek nikakega usmiljenju do svojih utrujenih lastnih nog. Največji čudež se mi pa zdi, kako so spremenili 1200 akrov močvirja in smrdljivih smetišč v prekrasen park, kjer se sredi drevoredov in raznih vrtov dvigajo fantastične stavbe neštevilnih razstavitev.

Ga ni polja vladnega, industrijskega, znanstvenega, umetniškega in socijalnega delovanja, ki ne bi bilo zastopano. Pregledati vse tozadovne paviljone je zares nazoren tečaj za splošno vzgojo in vsakdo odnese občutek, da zna mnogo več kot je znal poprej. O neštevilnih zabaviščih pa niti niti treba govoriti: vsega je tam, kar si domisljaja more predstavljati.

Zvečer pa se razstavišče spominja v pravecto deželo bajk s svojimi svetlobnimi efekti, razsvetljenimi vodopadi in vodometi, umetalnimi ognji itd.

V onem delu razstave, kjer imajo inczemke razstave svoje paviljone, bo tudi Jugoslavija imela svoj paviljon, ki se Jugoslavijo!

otvori danes. Seveda se ne more primerjati z ogromnimi in razkošnimi palačami nekaterih velesil, ki so potrosile mnogo milijonov dolarjev v to svrhu, zlasti Angleške, Italije, Francije in drugih, da ne omenimo čarobno stavbo Sovjetske Buisse, ki morda presega vse druge. Ali v svoji primerni skromnosti bo Jugoslovanski paviljon decenten prikaz napredka Jugoslavije, njenih pridelkov, njenih nošenj in neprekosljivih naravnih lepot.

Vsek rojak, ki pride na razstavo, jo seveda obiše. O tem ni dvoma. Imel bo občutek, da je sredi razstave Jutrašnjega sveta zašel v košček stare domovine, zaužival bo prebjene spomine in se obenem naučil marsičesa o stari domovini.

Ob enem bi hotel, da rojaki, ki obišejo Jugoslovanski paviljon, posvetijo vsaj par sekund resnemu premišljevanju, v katero vsakega sili pogled na bližnji Čehoslovaški paviljon. Trpka usoda bratskega naroda nam razodeva ogromne nevarnosti, ki pretijo stari domovini, zlasti naši ožji slovenski domovini ležeči na poti pan-germanskega navala proti Jugu in Jadranu. Ambicije obeh totalitarnih držav, danes prijateljskih, za sedaj neutralizirajo nevarnost, ki preti naši ožji stari domovini. Kaj bo pa v bodočnosti? Grenki vtis, ki nam ga je pustil pogled na Češkoslovaški paviljon, vsili nam v dušo molitev, naj nas Bog ohrani iste usode, naj nam ohrani svobodno Slovensko in

Razstavni prostor meri 1216 akrov, je dolg 18.000 čevljev in širok 6500 čevljev; ima 10 vhodov, ima prostora za 35.000 avtomobilov, zabavišče meri 80 akrov. Na Razstavi je 400 poslopij, 80 restavracij s 45.000 sedeži.

NAJVEČJE MESTO — NAJVEČJA RAZSTAVA

Nadaljevanje s 7. strani.

čevljev; obražje New Yorka je dolgo 578 milij.

V mestu je 32.237 industrijskih podjetij s 778.151 delavci, ki zaslužijo na leto 899,211.275 dolarjev.

Mestnih avtomobilov je 913, 525. privatnih 1.328.080.

Muzejev je 30.

Parkov je 344 in merijo 20.246 akrov. Parke obiše vsako leto približno 50.000.000 ljudi.

Kaznilnic je 14 s 6.736 kaznjenci.

Po hišah je 1.728.110 radijev. Trgovin je 115.567.

616 ljudskih, 81 višjih 48 tehničnih in 24 poklicnih šol obiskuje okoli 1.100.000 učencev in učenc.

Vsako leto pripelje v New York povprečno 1.799 parnikov z 882.063 potniki.

Samo na Grand Central železniško postajo se pripelje na leto 31.000.000 ljudi; vsak dan pride v mesto 129.119 obiskovalcev.

V letu 1937 je bilo v New Yorku poročenih 169.471 parov; rojenih je bilo 101.888 otrok, umrlo je 77.483 ljudi.

New York porabi na dan 972.500.000 galon vode

193.698 električnih svetilk razsvetljuje 4083 milij ulic in 7638 akrov parkov in razsvetljava velja mesto na leto 6.038.077 dolarjev.

Razstavni prostor meri 1216 akrov, je dolg 18.000 čevljev in širok 6500 čevljev; ima 10 vhodov, ima prostora za 35.000 avtomobilov, zabavišče meri 80 akrov. Na Razstavi je 400 poslopij, 80 restavracij s 45.000 sedeži.

Razstava je veljala \$155.000.000; mesto New York je prispevalo \$68.825.000.

Mestna zastava je modrobeloruma z uradnim pečatom na belem polju z letnico 1664, katerega leta je bilo mesto imenovano New York. Prej, dokler je bilo mesto pod hollandsko vlado, se je imenovalo New Amsterdam.

Ko bo jeseni 1940 razstava zaključena, bodo poslopja po pogodbi z razstavitelji morala biti v 60 dneh porušena. Ostalo bo samo poslopje mesta New York in države New York.

Na kraju največje svetovne razstave bo nastal največji park na svetu z mnogimi zabavišči. Za to delo bo mesto izdalо \$5.500.000.

Meadow Lake (jezero) bo služilo za vožnjo s čolni. Willow Lake pa bo zavetišče za ptice. V amfiteatru, ki ima prostora za 12.000 ljudi, bodo predstavljane opere, igre, koncerti in razne druge zabave.

To je New York, s katerim se ne more primerjati nobeno drugo mesto na svetu!

JUGOSLAVIJA NA SVETOVNI IZLOZBI

Nadaljevanje s 6. strani.

selili ob desnem bregu reke Savannah in začeli gojiti svile-prejke (silk worms).

It's a long way — od naših pionirjev 17. stoletja do poznejših trum izseljencev, s katerimi se dičijo naše velike narodne jednote. Zajednice in Savezi — do kulturnih delavcev kot so, da imenujem samo nekatere: Ivan Jager v Minnesoti, Etbin Kristan, Ivan Zorman, dr. F. J. Kern, prof. Klanchar, A. Grdina, vsi iz Clevelandu, Ohio. Lojze Adamič, Ivan Mladinec, Niko Grškovič, F. Kerže in Dr. Biankini — pa vse do velikanov Tesla, Pupina in Suza. Encyclopedia Americana ima od leta do leta več in več strani posvečenih deln jugoslovenskega uma v Ameriki.

Kako si ogledati Razstavo?

Svetoval bi rojakom, da si ob prvem obisku na Razstavo ogledajo celoto Razstave in sicer: z vožnjo v busu, ki vas po-

pelje mimo vseh poslopij ob neprestanem pouku iz roga "barkerja."

Nato še sveži pridite v oddelki za Jugoslavijo. Informacijski uradniki vam bodo razložili vse, kar želite vedeti o razstavljenih predmetih, kot tudi nameravani trgovinski konjukturi. Oglejte si temeljito naš domači jugoslovanski kotiček (čez 5.000 kvadratnih čevljev) predno vas utrudijo neštete druge zanimivosti Razstave.

Komur dopuščajo gmotne in družbne razmere, ne bo žal, ako se ponovno seznaniti s svetovnim New Yorkom in njego Razstavo. Naš urad sodeluje z državnimi avtoritetami v vsakem oziru in neprestano, da bi bil uspeh, zlasti našega jugoslovenskega oddelka čim popolnejši. Upam, da bom imel priliko in čas pozdraviti stare prijatelje in znance iz širine Amerike in Kanade tekom 1939